

ΖΩΗ ΧΩΡΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ “ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ”

&

ΤΑ “ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΛ” ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΥΘΟ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Υλικά από τις συζητήσεις
του 45ου Φεστιβάλ ΚΝΕ-“Οδηγητή”

Ζωή χωρίς εκμετάλλευση
στην εποχή της
«Ψηφιακής Οικονομίας»

Τα «Τσέρνομπιλ» του καπιταλισμού,
πίσω από το μύθο
της πράσινης ανάπτυξης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΣ ΤΗΣ ΚΝΕ

**Ζωή χωρίς εκμετάλλευση
στην εποχή της
«Ψηφιακής Οικονομίας»**

**Τα «Τσέρνομπιλ» του καπιταλισμού,
πίσω από το μύθο
της πράσινης ανάπτυξης**

Υλικά από τις συζητήσεις του 45ου Φεστιβάλ ΚΝΕ - «Οδηγητή»
Σεπτέμβρης 2019

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

Αθήνα 2020

ISBN 978-960-451-327-7

© Σύγχρονη Εποχή Εκδοτική ΑΕΒΕ

Σόλωνος 130, 106 81 Αθήνα, τηλ.: 2103320800, fax: 2103813354

<http://www.sep.gr>, e-mail: sep.ekdotiko@gmail.com

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	7
----------------	---

Κεντρική συζήτηση:

«ΖΩΗ ΧΩΡΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»

Άνοιγμα της συζήτησης	11
-----------------------------	----

Ομιλία του Μάκη Παπαδόπουλου.....	14
-----------------------------------	----

Μέλος του Πολιτικού Γραφείου της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ

Παρέμβαση της Κωνσταντίνας Τσιουηρά	35
---	----

Μέλος του Γραφείου του Κεντρικού Συμβουλίου της ΚΝΕ

Συζήτηση:

ΤΑ «ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΛ» ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ, ΠΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΜΥΘΟ ΤΗΣ «ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

Τα «Τσέρνομπιλ» του καπιταλισμού

Ομιλία της Εύης Γεωργιάδου	39
----------------------------------	----

Μέλος του Τμήματος Υγείας και της Ομάδας Περιβάλλοντος
του Τμήματος Οικονομίας της ΚΕ του ΚΚΕ

Η «πράσινη οικονομία» ως κερδοφόρα διέξοδος για το κεφάλαιο

Ομιλία του Αντώνη Ραλλάτου	54
----------------------------------	----

Μέλος του τμήματος Αγροτικής Πολιτικής και της Ομάδας Περιβάλλοντος του
Τμήματος Οικονομίας της ΚΕ του ΚΚΕ

Πηγές φωτογραφιών	71
-------------------------	----

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....

Πολλοί από εμάς, βλέποντας πώς ζούμε, σκεπτόμενοι το μέλλον που έχουμε μπροστά μας αλλά και την προσπάθεια που έχουμε ήδη κάνει για να βελτιώσουμε λίγο την ζωή μας, αναρωτιόμαστε: Μπορούμε όντως να ζήσουμε καλύτερα; Υπάρχουν οι δυνατότητες για να γίνουν πραγματικότητα αυτά που ονειρευόμαστε;

Η ίδια η πραγματικότητα μπορεί να μας δώσει την απάντηση! Φτάνει να ψάξουμε μέσα σε αυτήν, να της ρίξουμε μια «καλή ματιά».

Μια πιο «πρόχειρη» ματιά δεν μας βοηθάει, μας μπερδεύει αν δεν την φωτίσουμε με την απαραίτητη θεωρητική γνώση...

Γιατί μπορεί να ζούμε στην εποχή της «4ης Βιομηχανικής Επανάστασης», να προχωράει με ταχύτητα η αυτοματοποίηση της παραγωγής, τα ρομπότ να εντάσσονται σε αυτήν, συνολικά να αναπτύσσεται με ραγδαίους ρυθμούς η επιστήμη και η τεχνολογία. Ταυτόχρονα όμως, η ανεργία μαστίζει, οι υπερωρίες, η υποαπασχόληση το ίδιο, η φτώχεια, η καταστροφή του περιβάλλοντος. Καλούμαστε να επιλέξουμε ποια από τις ανάγκες θα καλυφθεί, την ίδια στιγμή που θα μπορούσαν να καλυφθούν όλες συνδυασμένα.

Πολλοί από εμάς πιστεύουμε ότι η σημερινή κατάσταση δεν μπορεί να είναι μονόδρομος, αναρωτιόμαστε πώς μπορούν να αλλάξουν τα πράγματα, αν και πώς γίνεται να υπάρξει μία κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση, με την ικανοποίηση όλων των σύγχρονων αναγκών.

Σε όλα αυτά τα ερωτήματα επιδιώκουμε να απαντήσουμε ή να εντείνουμε τον προβληματισμό σε όλους τους νέους που θα πάρουν στα χέρια τους αυτήν την έκδοση. Περιλαμβάνει τα υλικά από τις εκδηλώσεις «Ζωή χωρίς εκμετάλλευση στην εποχή της

ψηφιακής οικονομίας» και «Τα "Τσέρνομπιλ" του καπιταλισμού πίσω από το μύθο της πράσινης ανάπτυξης», που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια του 45ου Φεστιβάλ ΚΝΕ – «Οδηγητή», στην Αθήνα, στο πάρκο «Αντώνης Τρίτσης».

Πέρα από αυτό όμως επιδιώκουμε και κάτι ακόμα... να αποδείξουμε πως μόνο η οικοδόμηση της σοσιαλιστικής κοινωνίας, οι σοσιαλιστικές σχέσεις παραγωγής μπορούν να αξιοποιήσουν όλες τις μεγάλες δυνατότητες που ανοίγονται μπροστά μας προς όφελος της κοινωνίας και για την συνολική ευημερία της, σε αντιπαράθεση με την αστική προπαγάνδα και στόχευση για ανάπτυξη -είτε «πράσινη», είτε όχι- που θα ωφελεί δήθεν όλους, εκμεταλλευτές και εκμεταλλευόμενους.

Αυτήν την πραγματικότητα, τον σοσιαλιστικό μονόδρομο, την γνωρίζει καλά η αστική τάξη, το κράτος της, οι κυβερνήσεις. Φοβούνται την προοπτική η νέα γενιά να αποκτήσει την επιστημονική γνώση που θα δείξει πώς θα καταργηθεί η εκμετάλλευση και να πειστεί για την αναγκαιότητα της επαναστατικής δράσης σήμερα με το ΚΚΕ και την ΚΝΕ. Γι' αυτό επιστρατεύουν όλους τους τρόπους και τα μέσα για να αποτρέψουν τους νέους από το να μάθουν την αλήθεια: Ταινίες, βιβλία, σχολικά και επιστημονικά συγγράμματα αξιοποιούνται σε αυτήν την κατεύθυνση. Αυτό έγινε και πρόσφατα με γνωστή δημοφιλή σειρά που στόχευε στη συκοφάντηση και διαστρέβλωση της οικοδόμησης του σοσιαλισμού του 20ού αιώνα με επίκεντρο την Ουκρανία και το πυρηνικό ατύχημα στο Τσέρνομπιλ.

Όλοι οι νέοι και οι νέες, όσοι ασφυκτιούμε στα πλαίσια αυτού του συστήματος, όσοι θέλουμε να αλλάξουμε τον κόσμο, πρέπει να ψάχνουμε την αλήθεια. Δεν μας αρκούν όσα το σύστημα προσπαθεί να μας μάθει. Οι νέοι αγωνιστές και κομμουνιστές χρειάζεται διαρκώς να κυνηγάμε τη γνώση, να γινόμαστε πιο ικανοί να απαντάμε τα νέα ερωτήματα που γεννάει η καθημερινότητά μας.

Αποτελεί όρο για να γίνουμε πιο ικανοί στην πάλη μας, να είμαστε πιο αποτελεσματικοί και διεισδυτικοί. Με όπλο μας τον μαρξισμό μελετάμε την σημερινή κοινωνία, μαθαίνουμε την ιστορία, βγάζουμε συμπεράσματα από αυτήν, γινόμαστε οι επαναστάτες του σήμερα και του αύριο!

Έτσι τα λόγια του Μπρεχτ γίνονται πιο επίκαιρα από ποτέ:

«Μάθαινε και τ' απλούστερα

Γι' αυτούς που ο καιρός τους ήρθε, ποτέ δεν είναι αργά.

Μάθαινε το άλφα-βήτα, δεν σου φτάνει, μα εσύ να το μαθαίνεις!

Μη σου κατοφανεί! Ξεκίνα! Πρέπει όλα να τα ξέρεις!

Εσύ να πάρεις πρέπει την εξουσία.

Μην ντρέπεσαι να ρωτήσεις, Σύντροφε!

Μην αφεθείς να πείθεται

μάθε να βλέπεις συ ο ίδιος!

Ό,τι δεν ξέρεις ο ίδιος

καθόλου δεν το ξέρεις.

Έλεγξε το λογαριασμό

εσύ θα τον πληρώσεις.

Ψάξε με τα δάκτυλα κάθε σημάδι

Ρώτα: πώς βρέθηκε αυτό εδώ.

Εσύ να πάρεις πρέπει την εξουσία.»

Ιδεολογική Επιτροπή
του Κεντρικού Συμβουλίου της ΚΝΕ

Από την εκδήλωση στο 45ο Φεστιβάλ ΚΝΕ - «Οδηγητή»

ΖΩΗ ΧΩΡΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ, ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ «ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»

Κεντρική ομιλία του Μάκη Παπαδόπουλου¹

Άνοιγμα και εισαγωγικά ερωτήματα από την Κωνσταντίνα Τσιουπρά: Με την συζήτηση αυτή, επιδιώκουμε να κάνουμε μια πρώτη προσέγγιση βασικών ζητημάτων που προκύπτουν, προβληματίζουν μεγάλο κομμάτι νέων, και αφορούν πλευρές γύρω από την «4η Βιομηχανική Επανάσταση» και την εποχή της «ψηφιακής οικονομίας» όπως τη χαρακτηρίζουν.

Επιλέξαμε να δώσουμε έναν εισαγωγικό χαρακτήρα, να μπορέσουμε όλοι να κατανοήσουμε σε έναν βαθμό τι είναι αυτό που ονομάζουμε «ψηφιακή οικονομία», ποια είναι η μέθοδος με την οποία πρέπει να προσεγγίζουμε τις εξελίξεις, τα νέα διλήμματα που μπορεί να προκύπτουν από αυτές. Άλλωστε μια επαναστατική οργάνωση, όπως είναι η ΚΝΕ, δεν μπορεί παρά να ασχολείται με αυτά, να μελετά το «νέο» που προκύπτει για να το κατανοεί, να το λαμβάνει υπόψη στην παρέμβασή της, για να γίνει πιο διεισδυτική, πιο αποτελεσματική.

Σήμερα πολλές συζητήσεις γίνονται για το τι επιπτώσεις θα έχει στη ζωή μας, στην καθημερινότητά μας η «4η Βιομηχανική Επανάσταση»! Παρουσιάζουν αυτές τις αλλαγές σαν κάτι πολύ διαφορετικό σε σχέση με προηγούμενες εποχές, τομή στην εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας!

Αξίζει να πούμε ότι η ανθρώπινη κοινωνία, δεν είναι η πρώτη φορά που γνωρίζει μια τέτοια μεγάλη ανάπτυξη της τεχνολογίας και

¹ Μέλος του Πολιτικού Γραφείου της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ

της επιστήμης σε σχέση με προηγούμενες εποχές. Η εισαγωγή του ατμού, η ανακάλυψη του ηλεκτρισμού, η δημιουργία υπολογιστών και η ανάπτυξη της αυτοματοποιημένης παραγωγής, έπαιξαν με τη σειρά τους καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη του ανθρώπου και της κοινωνίας του, στην ανάπτυξη της παραγωγής στην εκάστοτε εποχή. Η ανάπτυξη του σιδηρόδρομου και συνολικότερα των μέσων μαζικής μεταφοράς, η διεύρυνση της παραγωγής, η ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών είναι μόνο μερικά από τα αποτελέσματα που είχαν. Για να κατανοήσουμε το μέγεθος της τομής που επέφεραν, αρκεί να φανταστούμε πως ήταν η ζωή πριν από αυτές.

Τι ισχύει με την «4η Βιομηχανική Επανάσταση»;

Επιστημονικές προσεγγίσεις αναφέρουν ότι η «4η Βιομηχανική Επανάσταση» βασίζεται σε τρεις πυλώνες: Την τεράστια υπολογιστική δύναμη των υπολογιστών, το τεράστιο αριθμό δεδομένων – data που παράγουμε εμείς μέσω της χρήσης των διάφορων ηλεκτρονικών συσκευών και την τεχνητή νοημοσύνη που εξελίσσεται με βάση την ικανότητα των υπολογιστών να επεξεργάζονται καλύτερα τους αλγόριθμους.

Όσο και αν μας «ακούγονται κινέζικα» όλα αυτά, δεν είναι τελικά... Μια ματιά στην καθημερινότητά μας αρκεί...

Στο σπίτι, στο τρένο, στο μετρό, χρησιμοποιούμε τα κινητά μας, σερφάρουμε στο ίντερνετ, ακολουθούμε φίλους μας στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, συνομιλούμε με άλλους ανθρώπους, μαθαίνουμε την τοποθεσία τους και αυτοί για εμάς, ξέρουμε ποιοι είναι οι φίλοι τους, οι συγγενείς τους, μαθαίνουμε τις ειδήσεις κοκ.

Όταν γυρνάμε από τη δουλειά, τη σχολή, τη βόλτα μπαίνουμε στο ίντερνετ από το κινητό, το λάπτοπ, τον υπολογιστή και αγοράζουμε τα απαραίτητα που χρειαζόμαστε για το σπίτι από το σούπερ μάρκετ, ρούχα, έπιπλα, βιβλία. Πληρώνουμε με την κάρτα τραπεζής ανέπαφα μέσω POS ή απλώς βάζοντας τα στοιχεία μας σε μια πλατφόρμα.

Στο δρόμο για το σπίτι μπορούμε με το κινητό μας να ανοίξουμε το θερμοσίφωνα για να έχουμε ζεστό νερό, ενώ άμα φύγουμε και ξεχάσουμε τα φώτα ή κάποια συσκευή ανοιχτή με τον ίδιο τρόπο μπορούμε να την απενεργοποιήσουμε. Όταν κάνουμε τζόγκινγκ ή όταν περπατάμε, μπορούμε να μετρήσουμε τις επιδόσεις μας. Για όλα αυτά αρκεί μια εφαρμογή στο κινητό μας ή το έξυπνο ρολόι μας.

Οι τηλεοράσεις μπαίνουν στο ίντερνετ, τα ρολόγια το ίδιο και το «internet of things», όπως το αποκαλούν, θα εξαπλωθεί σε ακόμα περισσότερες συσκευές. Αν μας αρέσουν οι σειρές και ταινίες περιπέτειας, οι εφαρμογές όπως το «Netflix», θα μας κάνουν αντίστοιχες προτάσεις, γιατί το ψηφιακό μας αποτύπωμα υπάρχει σε όλες τις έξυπνες συσκευές που χρησιμοποιούμε.

Αυτά και πολλά άλλα αποτελούν εφαρμογές των ανακαλύψεων που αφορούν την λεγόμενη «4η Βιομηχανική Επανάσταση», και ήδη υπάρχουν στην καθημερινότητά μας. Μέσα σ' αυτά διαμορφώνεται το έδαφος ώστε πολύ να αναρωτιούνται... «Αφού ο καπιταλισμός, έδωσε τόσο μεγάλη ανάπτυξη, μήπως δεν είναι και τόσο

κακός;», «μήπως μια άλλη διαχείριση θα μπορούσε να αλλάξει τα πράγματα»; Μάλιστα κάποιοι πιο κακεντρεχείς, το πάνε ένα βήμα παραπέρα και αξιοποιούν αυτήν την τεράστια πράγματι ανάπτυξη, προκειμένου να ισχυριστούν ότι ο Μαρξ διαψεύστηκε, ότι η θεωρία του δεν επιβεβαιώθηκε. Ότι ο καπιταλισμός είναι ένα σύστημα το οποίο μπορεί σταθερά να δίνει ώθηση στην ανάπτυξη, ακόμα και ότι δεν έχει εγγενείς αντιφάσεις, προκειμένου να αποπροσανατολίσουν από την ανάγκη ανατροπής του.

Τι εμποδίζει σήμερα να αξιοποιηθεί η νέα τεχνολογία για τις ανάγκες μας;

Ταυτόχρονα με αυτά όμως, έχουν γεννηθεί και πάρα πολλά ερωτηματικά γύρω από την «ψηφιακή οικονομία» και τις επιπτώσεις της. Μιλάνε για αύξηση της ανεργίας, λόγω εξάλειψης κάποιων θέσεων εργασίας, για αλλαγές στο είδος της εργασίας που επιτελεί ο καθένας και επομένως στις διάφορες ειδικότητες. Επομένως, πώς πρέπει να αντιμετωπίσουμε αυτές τις αλλαγές; Θα μπορούσε να αξιοποιηθεί η τεχνολογία με τρόπο που να είναι συνολικά προς όφελος της καθημερινότητάς μας και πώς θα γίνει αυτό;

Απάντηση: Όλοι καταλαβαίνουμε σήμερα ότι ζούμε σ' έναν κόσμο που αλλάζει πολύ γρήγορα. Αλλαγές στην τεχνολογία και στην οργάνωση της παραγωγής, της εργασίας, σε κάθε τομέα της ζωής που χρειάζονταν μια γενιά για να υλοποιηθούν στον 20ό αιώνα, τώρα μπορούν να πραγματοποιηθούν σε ελάχιστα χρόνια.

Περνάμε ήδη απ' την «ψηφιακή οικονομία» απ' την εκτεταμένη χρήση υπολογιστών και του διαδικτύου, στην εποχή της διευρυμένης χρήσης των ρομπότ, στη δυνατότητα γρήγορης συλλογής και εντατικής επεξεργασίας μεγάλου όγκου δεδομένων στα big data, στην οργάνωση της εργασίας με έξυπνες μηχανές που συντονίζονται μεταξύ τους και με εργαζόμενους και μπορούν να

συμβάλλουν στη λήψη αποφάσεων. Περνάμε στην εποχή που έχει κωδικοποιηθεί απ' την αστική επιστημονική σκέψη ως «4η Βιομηχανική Επανάσταση»

Αρκετοί αντιλαμβανόμαστε εμπειρικά, ακόμα και αν δεν έχουμε ασχοληθεί με την ψηφιακή οικονομία, ότι **ενώ έχουν αυξηθεί οι τεχνολογικές δυνατότητες** για να διασφαλίσουμε την ευημερία της κοινωνίας, υπάρχουν μεγάλα εμπόδια για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες μας.

Βλέπουμε στην τηλεόραση διαφημίσεις για το «έξυπνο σπίτι» όπου κάποιος μπορεί να ανοίξει το κλιματιστικό και το πλυντήριο με το κινητό του, ενώ γυρίζει απ' τη δουλειά του, αλλά την ίδια ώρα υπάρχουν νοικοκυριά που δεν μπορούν να πληρώσουν ούτε το λογαριασμό της ΔΕΗ και φυσικά δεν μπορούν ν' αγοράσουν αυτό το ακριβό πακέτο υπηρεσιών.

Καταλαβαίνουμε ότι η πρόοδος της πληροφορικής, της ρομποτικής, της τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να αυξήσει την παραγωγικότητα και να μειώσει τον εργάσιμο χρόνο, όμως σήμερα μεταφράζεται σε μεγάλες ουρές ανέργων και σε εντατικοποίηση και ξεζούμισμα αυτών που δουλεύουν.

Εύκολα σε μια κοινωνία που αλλάζει γρήγορα, μπορούν να γεννηθούν αβάσιμες **προσδοκίες και αυταπάτες** ότι η νέα τε-

χνολογία θα οδηγήσει αυτόματα σε έναν καλύτερο κόσμο της κοινωνικής ευημερίας είτε, αντίστροφα, να υπάρξει **δαιμονοποίηση της τεχνολογίας**, ως του μεγάλου ενόχου για τα δεινά που ζούμε, την αύξηση της ανεργίας, της καταστολής, της φτώχειας.

Δεν είναι εξάλλου ιστορικά η πρώτη φορά. Συνέβη και στις παλιότερες βιομηχανικές και τεχνολογικές επαναστάσεις και αλλαγές. Θυμηθείτε τους **Λουδίτες που σκέφτονταν να καταστρέψουν τις μηχανές** για να μη καθούν θέσεις εργασίας.

Για να αποφύγουμε την παραπλανητική σκέψη τόσο της τεchnοφοβίας όσο και της ουτοπικής ντετερμινιστικής προσδοκίας για τα αυτόματα κοινωνικά οφέλη που τάχα θα φέρει η νέα τεχνολογία, πρέπει να προσδιορίσουμε θεωρητικά, επιστημονικά, ιστορικά, **ποιος είναι ο πραγματικός ένοχος που ακυρώνει τις τεράστιες δυνατότητες** που έχουν δημιουργήσει οι εργαζόμενοι, οι εργάτες για να υπάρξει κοινωνική ευημερία.

Γι' αυτό και είναι αναντικατάστατη η μελέτη και η δημιουργική ανάπτυξη του μαρξισμού-λενινισμού στις σημερινές συνθήκες.

Σε μια νέα σημαντική έκδοση της «Σύγχρονης Εποχής», που

αξίζει όλοι να προμηθευτείτε και αφορά την «αλληλογραφία Μαρξ - Ένγκελς για Το Κεφάλαιο», **αξίζει να διαβάσετε την κριτική του Μαρξ στον Πrouντόν** ο οποίος δεν μπορούσε να εξηγήσει τον ιστορικό, παροδικό χαρακτήρα των τρόπων παραγωγής και των μορφών της αστικής παραγωγής, γιατί δεν κατανοούσε την αλληλεπίδραση ανάμεσα στις σχέσεις παραγωγής και την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, δεν κατανοούσε τη στρατηγική σημασία του ζητήματος της ιδιοκτησίας.

Σχολιάζει ο Μαρξ σε μια επιστολή του:

«Ο τρόπος εκμετάλλευσης των μηχανών είναι κάτι εντελώς διαφορετικό απ' τις ίδιες τις μηχανές. Η πυρίτιδα παραμένει πυρίτιδα και όταν χρησιμοποιείται για να τραυματίσει έναν άνθρωπο και όταν χρησιμοποιείται για να θεραπεύσει τις πληγές του τραυματία...».

Μ' άλλα λόγια, η απάντηση σ' όλα τα μεγάλα ερωτήματα: Πώς θ' αξιοποιηθεί η νέα τεχνολογία, πώς θα ωφεληθεί η κοινωνία απ' τις δυνατότητές της, ποιες συνέπειες θα έχει η εφαρμογή της, πώς θα διασφαλίσουμε την παραπέρα ανάπτυξη και εφαρμογή της για τις λαϊκές ανάγκες, ξεκινά από το βασικό ζήτημα: **Ποιος κατέχει τα μέσα παραγωγής, ποιος κατέχει τα ρομπότ και τις «έξυπνες μηχανές», ποιος κατέχει την εξουσία, το κεφάλαιο ή η εργατική τάξη.** Σε ποιο σύστημα θα απαντηθούν αυτά τα ερωτήματα, στον καπιταλισμό ή στο σοσιαλισμό.

Σήμερα, στο πλαίσιο των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής, το κεφάλαιο αποφασίζει τι, πότε, πού και πώς θα παραχθεί, ποιες είναι οι προτεραιότητες της επιστημονικής έρευνας, ποιο το περιεχόμενο της Εκπαίδευσης. Σήμερα ο εργάτης, ο μισθωτός, πρέπει να πουλήσει την εργατική δύναμη στον καπιταλιστή για να επιβιώσει. Σήμερα υφίσταται την κλοπή του μεγαλύτερου μέρους του εργάσιμου χρόνου του, για να διασφαλίζει το καπιταλιστικό κέρδος. Σήμερα ζούμε στη ζούγκλα της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης. Το ότι νέες τεχνολογικές δυνατότητες βρίσκονται στα χέρια του κεφαλαίου ευθύνεται για τα βάσανά μας και όχι η ίδια η τεχνολογική εξέλιξη.

Δεν είναι μοιραίο **τα drones να αξιοποιούνται για πολεμικούς σκοπούς**, για να πλήττουν οι ΗΠΑ εύκολα, για παράδειγμα, μακρινούς στόχους στη Μέση Ανατολή. Θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν πολύ περισσότερο για πρόληψη και προστασία από μεγάλες φυσικές καταστροφές και βιομηχανικά ατυχήματα.

Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε ότι και το ίδιο το ψηφιακό περιεχόμενο στο διαδίκτυο και στις επικοινωνίες δεν αναπτύσσεται ουδέτερα και αθώα. Δεν είναι μοιραίο να αναπτυχθούν **εφαρμογές ηλεκτρονικού τζόγου - ηλεκτρονικού καζίνο στο διαδίκτυο**. Ούτε είναι αθώες οι πλατφόρμες Κοινωνικής Δικτύωσης όπως το «facebook» και το «instagram» που ωθούν αυτούς που δικτυώνονται **να εκθέτουν εθελοντικά και συνεχώς τα προσωπικά τους δεδομένα**. Έχει αποδειχθεί στην πράξη η γιγαντιαία επιχείρηση ηλεκτρονικής παρακολούθησης που έχει στηθεί σ' αυτό το έδαφος απ' τη CIA και τις άλλες μυστικές υπηρεσίες.

Το κεφάλαιο θα καθορίζει επίσης **τα κριτήρια και τις ιεραρχίες** με τις οποίες θα συμβάλλουν τα **ρομπότ** και οι **έξυπνες μηχανές** στη λήψη σύνθετων αποφάσεων, για παράδειγμα τις προτεραιότητες σε σχέση με την αντιμετώπιση ατυχημάτων μεγάλης έκτασης.

Στη σημερινή εποχή, μια χούφτα μεγαλομέτοχοι ομίλων ιδιοποιούνται τα αποτελέσματα του κοινωνικού χαρακτήρα της εργασίας που βαθαίνει όλο και περισσότερο. Σκεφτείτε **πόσοι επιστήμονες, τεχνικοί, εργαζόμενοι διάφορων ειδικοτήτων χρειάζονται** για την εφεύρεση, τη βιομηχανική παραγωγή, την εγκατάσταση, την αναβάθμιση **των οπτικών ινών** και ότι απ' την άλλη ελάχιστοι μεγαλομέτοχοι αποκομίζουν τεράστια κέρδη από αυτή τη δραστηριότητα.

Το κεφάλαιο βάζει φραγμούς και στην τάση για **όλο και βαθύτερη κοινωνικοποίηση της παραγωγής** και της εργασίας. Το πιο εμβληματικό παράδειγμα είναι τα εμπόδια που δημιουργεί σήμερα **ο ανταγωνισμός των μονοπωλιακών ομίλων και των ιμπεριαλιστικών κέντρων** στην αναγκαία επιστημονική και δι-επιστημονική συνεργασία χωρίς περιορισμούς, στην ελεύθε-

ρη έρευνα για την ικανοποίηση των αναγκών της κοινωνίας. Η ερευνητική δραστηριότητα υποτάσσεται στις ανάγκες κερδοφορίας του κεφαλαίου και διασπάται σε ανταγωνιστικές ερευνητικές ομάδες.

Ασφαλώς σήμερα έχουμε μία ώθηση της τεχνικής προόδου προς τα μπρος με μέσα που δεν μπορούν να συγκριθούν με τα προηγούμενα. Αυτό δε μας εκπλήσσει. Ο Λένιν έχει εξηγήσει αναλυτικά τη δυνατότητα των μονοπωλιακών ομίλων να δίνουν μεγάλη ώθηση στη νέα τεχνική.

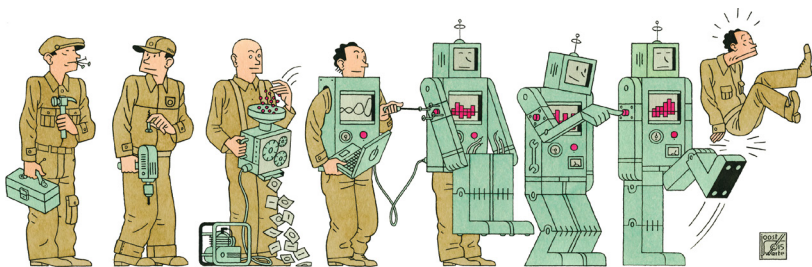
Όμως ταυτόχρονα έχουμε τον παρασιτισμό και τη σχετική στασιμότητα σε σύγκριση με τις δυνατότητες των σοσιαλιστικών σχέσεων παραγωγής να αξιοποιήσουν την τεχνολογία για να ικανοποιηθούν οι κοινωνικές ανάγκες. Σκεφτείτε, για παράδειγμα, τις πατέντες περιορισμού της διάχυσης της τεχνολογίας που κατέχουν τα μονοπώλια (πνευματική ιδιοκτησία).

Γενικότερα η τεχνολογική εξέλιξη οξύνει τις αντιφάσεις του καπιταλισμού. Όσο αυξάνει η αναλογία των σύγχρονων μέσων παραγωγής σε σχέση με την εργατική δύναμη στη διαδικασία παραγωγής, τόσο ενισχύεται η τάση πτώσης του ποσοστού κέρδους. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η πηγή του καπιταλιστικού κέρδους, της υπεραξίας είναι η εκμετάλλευση της ζωντανής εργατικής δύναμης και όχι τα ρομπότ. Είναι ο απλήρωτος χρόνος του εργάτη που κλέβει και ιδιοποιείται ο καπιταλιστής.

Σήμερα βλέπουμε ένα μεγάλο μέρος του κεφαλαίου να λιμνάζει, να υπερσυσσωρεύεται, να μη βρίσκει διεξόδους να επενδυθεί με ικανοποιητικό ποσοστό κέρδους. Αυτή είναι η βαθύτερη αιτία της επιβράδυνσης της διεθνούς οικονομίας και του κινδύνου μιας νέας διεθνούς κρίσης.

Φυσικά, η αστική πολιτική δεν παρακολουθεί παθητικά αυτή την τάση. Παρεμβαίνει πολύμορφα για να την αναχαιτίσει, αξιοποιεί και τη νέα τεχνολογία για να αυξήσει το βαθμό εκμετάλλευσης της εργατικής τάξης.

Το κεφάλαιο αξιοποιεί τις ψηφιακές τεχνολογίες για να επιβάλλει μορφές ακραίας ελαστικοποίησης των εργασιακών

Στον καπιταλισμό η είσοδος της νέας τεχνολογίας στην παραγωγή μπορεί να οδηγήσει στην αύξηση της ανεργίας.

σχέσεων. Επιβάλλει τη **διαρκή διαθεσιμότητα** για δουλειά του εργαζόμενου, τη **ρευστοποίηση της εργασίας στο χώρο και το χρόνο**. Γενικεύει τη συνεχή ηλεκτρονική επιτήρηση των εργαζόμενων. Πολλοί εργαζόμενοι δουλεύουν πλέον ακόμα και **την ώρα που μετακινούνται απ' το σπίτι στο χώρο εργασίας**, στην εποχή των έξυπνων κινητών και των ασύρματων δικτύων.

Ποια μοίρα επιφυλάσσει όμως το κεφάλαιο στους χειρώνακτες εργάτες και τους υπαλλήλους, κυρίως χαμηλής ειδίκευσης, **που θα χάσουν τη δουλειά τους** τα επόμενα χρόνια στη μεταποίηση, στα μέσα μεταφοράς, στο εμπόριο, στις τράπεζες, στον τομέα της Υγείας; Για τους περισσότερους προβλέπεται **ένα ελάχιστο εισόδημα στοιχειώδους επιβίωσης, που το βαφτίζει «εγγυημένο»** και αντίστοιχα μια στοιχειώδης κάλυψη στα θέματα υγείας για να μην πεθάνουν στο δρόμο. Για ορισμένους, ιδιαίτερα στον τραπεζικό τομέα, στην ενέργεια, στις επικοινωνίες και άλλους κλάδους, προβλέπονται κάποια «πακέτα εθελούσιας εξόδου» για να προχωρήσουν οι αλλαγές χωρίς αντιδράσεις, σε κλίμα ταξικής συνεργασίας.

Φυσικά δε θα εξαφανιστεί η μισθωτή εργασία και η εργατική τάξη τις επόμενες δεκαετίες. Ένα μεγάλο μέρος **των σημερινών επαγγελματιών και θέσεων εργασίας δεν θα καταργηθούν, αλλά θα αλλάξουν περιεχόμενο** ως προς τα καθήκοντα και τα

απαιτούμενα προσόντα. Θα δημιουργηθούν νέες επαγγελματικές ειδικεύσεις και νέοι κλάδοι της οικονομίας.

Θα υπάρξουν **αλλαγές στο περιεχόμενο της εργασίας που απαιτούν** την αναβάθμιση της ικανότητας του εργαζόμενου να δουλεύει ομαδικά και να λαμβάνει πρωτοβουλίες, να διαθέτει συναισθηματική νοημοσύνη. Στον καπιταλισμό όμως **η Εκπαίδευση, η κατάρτιση, η αξιολόγηση** βρίσκεται στα χέρια του κεφαλαίου και αξιοποιείται για τη διάσπαση της εργατικής ενότητας, την καλλιέργεια του ανταγωνισμού για μια προσωρινή «θέση στον ήλιο».

Γι' αυτό και η λέξη **δικαιώματα** των εργαζόμενων εξαφανίζεται και αντικαθίσταται απ' τις **ευκαιρίες**. Το σύστημα ξορκίζει την ισότητα ως αναχρονισμό και υπόσχεται ίσες ευκαιρίες στα θύματα της εκμετάλλευσης.

Παράλληλα, η άρχουσα τάξη σε κάθε χώρα αξιοποιεί τις νέες τεχνολογίες για να αυξήσει την **παρακολούθηση των εργαζόμενων**, του λαού. Στην ΕΕ έχει διαμορφωθεί ένα **πολυπλόκαμο δίκτυο επιτήρησης, παρακολούθησης και αλληλοσυνδεόμενων βάσεων δεδομένων** (π.χ. Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών για τις θεωρήσεις). Προχωρούν ακόμα και στο **φακέλωμα προσωπικών δεδομένων των επιβατών στα αεροπλάνα**, στο όνομα της αντιμετώπισης της τρομοκρατίας.

Αυτό το **όργιο ηλεκτρονικής παρακολούθησης** δυναμώνει καθώς οξύνονται οι αντιθέσεις ανάμεσα στα ιμπεριαλιστικά κέντρα. Έτσι για παράδειγμα, **το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη»** της ΕΕ δίνει ιδιαίτερο βάρος στην αξιοποίηση της τεχνολογίας-αιχμής για την κυβερνοασφάλεια, την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών, την προστασία υποδομών.

Με άλλα λόγια, ο καπιταλισμός αξιοποιεί τη νέα τεχνολογία απειλώντας κάθε δικαίωμα και κάθε πλευρά της ζωής μας, συνολικά και όχι μόνο στο χώρο εργασίας.

Η απελευθερωτική δύναμη του σοσιαλισμού

Ερώτηση: Σήμερα, η κοινωνία για την οποία παλεύει το ΚΚΕ, ο σοσιαλισμός δεν υπάρχει πουθενά. Μάλιστα, αν κοιτάξουμε το πρόσφατο παρελθόν, ακόμα και εκεί που έγινε προσπάθεια να οικοδομηθεί, δεν πέτυχε και ανατράπηκε. Πολλοί ισχυρίζονται ότι δεν υπήρξε ανάπτυξη της παραγωγής και της επιστήμης επειδή έλειπε το κίνητρο του κέρδους. Μήπως τελικά ο σοσιαλισμός είναι μια παρωχημένη λύση; Μήπως είναι κάτι ανέφικτο;

Απάντηση: Ο σοσιαλισμός μπορεί να απελευθερώσει τις παραγωγικές δυνάμεις της χώρας **γιατί αλλάζει ριζικά το σκοπό της παραγωγής**, γιατί θέτει ως γνώμονα της ανάπτυξης τις ανάγκες της κοινωνίας και όχι το καπιταλιστικό κέρδος.

Το δικό μας σχέδιο της κοινωνικοποίησης, της κοινωνικής ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής **απελευθερώνει την κύρια παραγωγική δύναμη, τον εργαζόμενο άνθρωπο** απ' τα δεσμά της μισθωτής σκλαβιάς, της εκμετάλλευσης.

Στο σοσιαλισμό οι εργάτες, οι εργαζόμενοι **θα παίζουν ενεργό ρόλο** στη λήψη, στην εφαρμογή και τον έλεγχο των αποφάσεων. Θα πρωταγωνιστούν μέσα απ' τις γενικές συνελεύσεις τους σε κάθε παραγωγική μονάδα, κάθε τόπο δουλειάς και μόρφωσης.

Μέσα σ' αυτή την ανώτερη οργάνωση της κοινωνίας, όπου η οικονομία θα έχει απαλλαγεί απ' τους νόμους του καπιταλιστικού κέρδους, **μπορεί να υπάρξει κεντρικά σχεδιασμένη παραγωγή** που να διασφαλίσει τη λαϊκή ευημερία.

Αυτές οι θεωρητικές θέσεις έχουν επιβεβαιωθεί απ' την ιστορική πείρα του 20ού αιώνα. Οι πρώτες δεκαετίες της οικοδόμησης του σοσιαλισμού στη Σοβιετική Ένωση απέδειξαν τη δυνατότητα να τεθεί κάτω από συνειδητό, σχεδιασμένο κοινωνικό έλεγχο η διαδικασία παραγωγής.

Ο Οκτώβρης του 1917 ανέδειξε την **υπεροχή του κεντρικού επιστημονικού σχεδιασμού για την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων** στο στέρεο έδαφος της εργατικής εξουσίας, της

κοινωνικής ιδιοκτησίας. Η εξάλειψη της **ανεργίας** και του **αναλφαβητισμού**, η γενική υποχρεωτική και δωρεάν Εκπαίδευση, το οκτάωρο, το άλμα της εξερεύνησης του **διαστήματος**, το έπος της μετατροπής της **ειρηνικής σε πολεμική βιομηχανία** πριν και μέσα στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο είναι μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα για τις πρώτες δεκαετίες της σοβιετικής εξουσίας.

Για να κατανοήσουμε τη σημασία αυτών των επιτευγμάτων στη Σοβιετική Ένωση, πρέπει να σκεφτούμε **τις ιστορικές συνθήκες κάτω από τις οποίες επιτεύχθηκαν**. Οι κατακτήσεις της σοβιετικής εξουσίας επιτεύχθηκαν σε συνθήκες ιμπεριαλιστικής εισβολής, ιμπεριαλιστικής περικύκλωσης, μόνιμης διεθνούς απειλής και εσωτερικής υπονόμευσης της παραγωγής. Η σοβιετική εξουσία κάλυψε επίσης γρήγορα την **πολύ μεγάλη απόσταση** που χώριζε την προεπαναστατική τσαρική Ρωσία από τα ισχυρά καπιταλιστικά κράτη, όπως οι ΗΠΑ, η Βρετανία, η Γερμανία.

Δικαιολογημένα κάποιος θα σκεφτεί: Αφού είναι έτσι, τότε γιατί ανατράπηκε ο σοσιαλισμός;

Θα μπορούσαμε να αφιερώσουμε αρκετές συζητήσεις μόνο γι' αυτό το θέμα και αξίζει να διαβάσετε τα βασικά συμπεράσματα στο οποία κατέληξε συλλογικά το ΚΚΕ.

Το 1975 η βιομηχανική παραγωγή στην ΕΣΣΔ ήταν πολύ μεγαλύτερη από την παραγωγή της Γερμανίας, της Γαλλίας και της Μ. Βρετανίας αθροιστικά.

Πολύ συνοπτικά μπορούμε να πούμε ότι η πορεία της σοσιαλιστικής οικοδόμησης αντικειμενικά **δεν είναι περίπατος**, δεν προχωρά ομαλά και ευθύγραμμα. Μια σειρά **υπαρκτά προβλήματα** που εμφανίστηκαν τον 20ό αιώνα, όπως για παράδειγμα, **καθυστερήσεις στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό της βιομηχανίας** με αρνητικές συνέπειες στην ποιότητα και στην επάρκεια προϊόντων, **ερμηνεύτηκαν λαθεμένα** ως εγγενείς αδυναμίες των σοσιαλιστικών σχέσεων παραγωγής.

Ιδιαίτερα μετά από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο η Σοβιετική Ένωση έπρεπε να **αναβαθμίσει την παραγωγή και τις υπηρεσίες της** στη βάση ενός νέου, ανώτερου επιπέδου κοινωνικών αναγκών. Έπρεπε να λύσει το πρόβλημα αυτό σε συνθήκες τρομακτικών ανθρώπινων απωλειών στις πιο παραγωγικές ηλικίες.

Ήταν ένα ιδιαίτερα σύνθετο πρόβλημα, που αφορούσε την **ποιοτική αναβάθμιση** των προϊόντων λαϊκής κατανάλωσης, τη διασφάλιση της **αναλογικής ανάπτυξης** των κλάδων της παραγωγής, την **προτεραιότητα** στην παραγωγή μέσων παραγωγής, την **επέκταση της αυτοματοποίησης** σε πολλούς κλάδους της οικονομίας, τα **αναγκαία βήματα** για να μην οξυνθεί η αντίθεση διευθυντικής κι εκτελεστικής εργασίας.

Σε αυτήν την κρίσιμη καμπή η λύση έπρεπε να δοθεί με το **βλέμμα προς τα εμπρός**, με τη σχεδιασμένη επέκταση των κομμουνιστικών σχέσεων παραγωγής.

Ωστόσο στη δεκαετία του '50 φάνηκε ότι **δεν υπήρχε συλλογικά κατακτημένη θεωρητική δυναμική** για να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά αυτά τα προβλήματα. Υπήρξε διαπάλη εσωκομματική στο Μπολσεβίκικο Κόμμα, όπου οι επαναστατικές δυνάμεις αντιστάθηκαν στους οπαδούς της αγοράς. Όμως τα βήματα ανάπτυξης της μαρξιστικής πολιτικής οικονομίας του σοσιαλισμού **ήταν ανεπαρκή** για να αντιμετωπίσουν προβλήματα που αφορούσαν την ιεράρχηση των κοινωνικών αναγκών και τον αποτελεσματικό σχεδιασμό για την ικανοποίησή τους.

Μεταπολεμικά και ιδιαίτερα μετά από το 20ό Συνέδριο του ΚΚΣΕ το 1956, άνοιξε ο δρόμος για τις ανατροπές, για το πισω-

γύρισμα της ιστορίας. Αντί η λύση των προβλημάτων να αναζητηθεί προς τα εμπρός, προς την επέκταση και την εμβάθυνση των σοσιαλιστικών σχέσεων παραγωγής, αναζητήθηκε λύση προς τα πίσω, με την αξιοποίηση εργαλείων και σχέσεων παραγωγής του καπιταλισμού. Αδυνάτισε η κεντρική διεύθυνση του σχεδιασμού της οικονομίας. Η κάθε μεμονωμένη παραγωγική μονάδα προσδιόριζε ανεξάρτητα δικούς της στόχους αποδοτικότητας, κατακερματίζοντας ουσιαστικά τους συνολικούς στόχους της κοινωνικής παραγωγής. Η αγορά και η εμπορευματική παραγωγή ανέκτησε έδαφος, οι εισοδηματικές ανισότητες αυξήθηκαν, η ατομική και ομαδική ιδιοκτησία δυνάμωσε ιδιαίτερα στον αγροτικό τομέα. Άνοιξε ο δρόμος για τη νίκη της αντεπανάστασης.

Σήμερα ξέρουμε ότι η απάντηση στα νέα προβλήματα που θα γεννά η σοσιαλιστική οικοδόμηση δεν είναι η επιστροφή στις λύσεις της αγοράς, αλλά η επέκταση και πλήρης επικράτηση των σοσιαλιστικών σχέσεων παραγωγής στην οικονομία, η επιστημονική αναβάθμιση και η συνεχής προσαρμογή του κεντρικού σχεδιασμού στις νέες απαιτήσεις που θέτει το νέο επίπεδο ανάπτυξης της κοινωνικής παραγωγής.

Διδαγμένοι απ' την ιστορική πείρα, αποκτάμε νέα επαναστατική ορμή, βαδίζουμε με επαναστατική αισιοδοξία για να εξαλείψουμε το καρκίνωμα της καπιταλιστικής ιδιοκτησίας, να καταργήσουμε την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.

Η επαναστατική αισιοδοξία μας βασίζεται και στις νέες μεγάλες αντικειμενικές δυνατότητες που γεννά η σύγχρονη εποχή της «ψηφιακής οικονομίας» και της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης, για τη σοσιαλιστική οικοδόμηση.

Αξίζει να δούμε πόσοι τεχνικοί και επιστημονικοί περιορισμοί που υπήρχαν στη Ρωσία του 1917 και στη Σοβιετική Ένωση του 1950, για την επιτυχία του κεντρικού σχεδιασμού και το βάθεμα των σοσιαλιστικών σχέσεων παραγωγής δεν υπάρχουν σήμερα.

Σκεφτείτε τις δυνατότητες που δίνει η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας για να αυξηθεί ο ελεύθερος χρόνος και

να ενισχυθεί το δημιουργικό περιεχόμενο της εργασίας, για τους εργαζόμενους που αποτελούν την κύρια παραγωγική δύναμη κάθε εποχής.

Εδώ θα πρέπει επίσης να συνυπολογίσουμε τη **στρατιά των μισθωτών επιστημόνων** που αντικειμενικά ανήκουν ή προσεγγίζουν τη σύγχρονη εργατική τάξη και η οποία δεν υπήρχε τον Οκτώβρη του '17.

Σκεφτείτε τις νέες δυνατότητες για τον επιστημονικό σχεδιασμό, να **λαμβάνει γρήγορες και βέλτιστες αποφάσεις σε σύνθετα προβλήματα**, αξιοποιώντας τις σύγχρονες δυνατότητες για **γρήγορη συλλογή και εντατική επεξεργασία** μεγάλου όγκου δεδομένων και πληροφοριών που αφορούν το σύνολο των αναγκών της κοινωνίας.

Σκεφτείτε τις νέες τεχνολογικές και επιστημονικές δυνατότητες για να διασφαλίσουμε όχι μόνο **την επάρκεια αλλά και τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων**, για γρήγορη **βελτίωση και έλεγχο της παραγωγής**, για την πρόληψη και την **αντιμετώπιση ατυχημάτων μεγάλης έκτασης** που αποτελούν κίνδυνο για χιλιάδες κατοίκους.

Μια ακόμα πλευρά αφορά τις **νέες δυνατότητες διεπιστημονικής έρευνας που θα έχει απαλλαγεί** απ' τα δεσμά του ανταγωνισμού της αγοράς, απ' το σκοπό διασφάλισης του καπιταλιστικού

κέρδους. Τις δυνατότητες της διεπιστημονικής έρευνας να **προβλέψει έγκαιρα και εύστοχα μελλοντικές κοινωνικές ανάγκες και να προσδιορίσει προτεραιότητες** για την οικονομία.

Ας σκεφτούμε επίσης μέσα στο πλαίσιο της σοσιαλιστικής οικοδόμησης την ώθηση που μπορεί να δώσει η **δημιουργική ανάπτυξη του μαρξισμού στη σύγχρονη έρευνα και γενικότερα στη διαδικασία της γνώσης**. Αφενός η γνώση των κοινωνικών κατηγοριών και της μεθόδου του διαλεκτικού ιστορικού υλισμού, η οποία απουσιάζει σήμερα σε μεγάλο βαθμό απ' την αστική επιστημονική έρευνα, μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο **στην ανάπτυξη της νόησης σε κάθε ερευνητική διαδικασία**.

Αντίστροφα, ας σκεφτούμε πόσα νέα δεδομένα και νέα **ερευνητικά καθήκοντα** γέννησε η ιστορία της σοσιαλιστικής οικοδόμησης και των ανατροπών του 20ού αιώνα για την ιστορική και οικονομική έρευνα.

Η συντριπτική υπεροχή του σοσιαλισμού συγκριτικά με τον καπιταλισμό αναδεικνύεται επίσης **στις συνεκτικές απαντήσεις** προς όφελος του λαού, **τις οποίες μπορεί να δώσει για όλα τα μεγάλα προβλήματα** που γεννά αντικειμενικά η νέα εποχή της «4ης Βιομηχανικής Επανάστασης».

Ο σοσιαλισμός μπορεί να ανταποκριθεί **στις αναγκαίες αλλαγές** στο περιεχόμενο της εργασίας, **στις αναγκαίες μετακινήσεις** εργαζόμενων σε νέα καθήκοντα και αντικείμενα εργασίας, σε νέους κλάδους, **χωρίς αυτοί να κινδυνεύουν και να ζουν με το φόβο να μείνουν άνεργοι, ανασφάλιστοι, χωρίς ουσιαστική ιατρική περίθαλψη όπως στον καπιταλισμό**.

Στο έδαφος της κοινωνικής ιδιοκτησίας ο κεντρικός σχεδιασμός σε αντίθεση με τη ζούγκλα της αγοράς, μπορεί να διαμορφώνει και να αλλάζει **επιστημονικά, σχεδιασμένα την κατανομή** του εργατικού και επιστημονικού δυναμικού και των μέσων παραγωγής σ' όλη τη χώρα, σε κάθε περιοχή, σε κάθε κλάδο.

Ο σοσιαλισμός μπορεί να διασφαλίσει την αναγκαία διαρκή εξειδίκευση και επανεκπαίδευση, την αναβάθμιση των γνώσεων και των **εργασιακών ικανοτήτων των εργαζόμενων**. Μπορεί να

ξεκλειδώσει, να απελευθερώσει τις δημιουργικές τους ικανότητες, γιατί τους φέρνει συλλογικά στο προσκήνιο της ιστορικής εξέλιξης για την κοινωνική απελευθέρωση. Μπορεί να αξιοποιήσει τη δύναμη της συλλογικής προσπάθειας, την ώθηση της σοσιαλιστικής άμιλλας (Σταχάνοφ).

Μπορεί, όπως είδαμε, να δώσει ώθηση στην επιστημονική έρευνα για νέα άλματα καινοτομίας για την ικανοποίηση κοινωνικών αναγκών.

Ο σοσιαλισμός ανταποκρίθηκε σ' αυτά τα καθήκοντα στον 20^ο αιώνα. Απ' την προεπαναστατική Ρωσία μέχρι το 1975, η Σοβιετική Ένωση αύξησε κατά 100 φορές τον αριθμό επιστημόνων της χώρας, που αποτελούσαν πλέον το 1/4 του παγκόσμιου επιστημονικού δυναμικού. Η Σοβιετική Ένωση ήταν παγκόσμια η πρώτη δύναμη στον αριθμό εφευρέσεων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και σ' αυτήν αναλογούσε πάνω απ' το 20% των νέων τεχνικών λύσεων που καταχωρούνταν διεθνώς κάθε χρόνο.

Αξιοποιώντας τη θετική και την αρνητική πείρα, η νέα προσπάθεια σοσιαλιστικής οικοδόμησης θα είναι πολύ πιο αποτελεσματική στο μέλλον.

Η αντιλαϊκή κυβερνητική πολιτική για την «ψηφιακή οικονομία»

Ερώτηση: Η ΝΔ ισχυρίζεται ότι το στοίχημα της εποχής είναι να προλάβουμε το τρένο της «ψηφιακής οικονομίας». Προπαγανδίζει ότι θα πρωτοστατήσει για να ενισχυθεί η αξιοποίησή της, τόσο σε επίπεδο κρατικού μηχανισμού όσο και για να προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες, ειδικά σε νέους μέσα από την ενίσχυση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας. Στην ίδια ρότα τραβάει και ο ΣΥΡΙΖΑ.

Αρκεί μία άλλη κυβερνητική πολιτική ή κυβερνητική εναλλαγή, προκειμένου να ξεπεραστούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν

οι νέοι σήμερα; Να απαντηθούν τα διλήμματα που αναφερθήκαμε παραπάνω και τίθενται από τις ίδιες τις εξελίξεις;

Απάντηση: Η κυβέρνηση προβάλλει την πολιτική της ως αναγκαία για να μη χάσει η Ελλάδα το τρένο της νέας τεχνολογικής επανάστασης. Δηλώνει ότι **η πολιτική της είναι αυτονόμη** διότι με τις ίδιες κατευθύνσεις πορεύονται όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ. Υποστηρίζει ότι η αναπτυξιακή της πολιτική είναι ωφέλιμη για όλους, δεν έχει ιδεολογικό πρόσημο, δεν έχει ταξικό χαρακτήρα.

Τι αξιοποιεί επικοινωνιακά η κυβέρνηση;

Αξιοποιεί τη **σημαντική καθυστέρηση** εκσυγχρονισμού των κρατικών υπηρεσιών που πράγματι ταλαιπωρεί τα λαϊκά στρώματα. Σκεφτείτε με τη γέννηση ενός παιδιού **τον κύκλο που πρέπει να κάνει ένας γονιός** για να το δηλώσει στο ληξιαρχείο, στο δήμο, στο ταμείο ασφάλισης. Όταν λοιπόν κάποιος ακούει ότι θα ενσωματωθούν πολλές υπηρεσίες σε μια ενιαία ψηφιακή πύλη, το «gov.gr» και θα είναι προσβάσιμες μέσω υπολογιστή και κινητού, εύκολα μπορεί να επαναπαυθεί, να πιστέψει στο μύθο της «ανάπτυξης για όλους».

Μπορούμε και πρέπει να αποκαλύψουμε την απατηλή αστική προπαγάνδα ότι έρχεται η «ανάπτυξη για όλους». Γι' αυτό απαιτείται να **ξεδιπλώσουμε πλατιά ιδεολογικοπολιτική αντιπαράθεση** που να αποκαλύπτει ότι η πολιτική ψηφιακού εκσυγχρονισμού που προτείνει η κυβέρνηση δεν είναι ταξικά ουδέτερη, ωφελεί τους ισχυρούς ομίλους.

Πίσω απ' τις **διακηρύξεις της ΝΔ για ψηφιακό μετασχηματισμό του κράτους**, κρύβεται ο στόχος να αξιοποιηθούν οι νέες τεχνολογικές δυνατότητες για να εφαρμοστεί πιο αποτελεσματικά και πιο επιτελικά απ' το κράτος η στρατηγική του κεφαλαίου σε βάρος του λαού. Ο Πρωθυπουργός προβάλλει επικοινωνιακά τον αυτονόμο περιορισμό της άχρηστης γραφειοκρατίας, **αλλά κρύβει τους βασικούς ταξικούς στόχους** του ψηφιακού εκσυγχρονισμού του κράτους.

Στο χώρο της Υγείας, η ηλεκτρονική συνταγογράφηση έχει

κύριο στόχο τη μείωση της σχετικής κρατικής δαπάνης, με επιβάρυνση της λαϊκής οικογένειας, δηλαδή με την αύξηση της λεγόμενης ιδιωτικής δαπάνης.

Στο χώρο της δικαιοσύνης, οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί έχουν στόχο να μειώσουν τη δυνατότητα άμεσης αντίδρασης του λαϊκού κινήματος για την παρεμπόδισή τους.

Η διασύνδεση των επιμέρους υπηρεσιών και Υπουργείων στοχεύει επίσης στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της κρατικής διοίκησης για να υλοποιήσει την αντιλαϊκή κυβερνητική πολιτική.

Το ενιαίο ηλεκτρονικό σύστημα αδειοδότησης επιχειρήσεων θα αξιοποιηθεί μέσα στο σημερινό πλαίσιο νέων εκπλάσεων στους όρους αδειοδότησης και λειτουργίας σε σχέση με την προστασία των κατοίκων, των εργαζόμενων και του περιβάλλοντος για να διευκολυνθούν οι επενδύσεις.

Γενικότερα, πίσω απ' τις διακηρύξεις για το ψηφιακό άλμα της πατρίδας μας, κρύβεται η νέα πολύμορφη κρατική ενίσχυση των επιχειρηματικών ομίλων, με φορολογικές απαλλαγές για την εφαρμοσμένη έρευνα R&D, με μειωμένη φορολογία για έσοδα των επιχειρήσεων από πνευματική ιδιοκτησία.

Πίσω απ' την ενίσχυση των συμπράξεων μεταξύ επιχειρήσεων, Πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων, κρύβεται ο πλήρης έλεγχος απ' τους μονοπωλιακούς ομίλους της επιλογής των αντικειμένων επιστημονικής έρευνας, της ροής και της αξιοποίησης της νέας επιστημονικής γνώσης στην παραγωγή.

Αντίστοιχα, οι διακηρύξεις για διευκόλυνση της προσαρμογής του εργαζόμενου στις νέες συνθήκες της αγοράς εργασίας μεταφράζονται στην απαίτηση του ΣΕΒ να προσαρμόζεται ο εργαζόμενος «στις απαιτήσεις της επιχείρησης, του κάθε πελάτη και γενικότερα της αγοράς». Ο ΣΕΒ θέλει να μας πείσει ότι η ευέλικτη εργασία, η εντατικοποίηση, τα ωράρια - «λάστιχο», η κατάργηση κάθε δικαιώματος σταθερής απασχόλησης είναι τέκνα της νέας τεχνολογίας και όχι της αξιοποίησής της απ' τους μονοπωλιακούς ομίλους.

Μας καλεί να δεχτούμε ως φυσικό φαινόμενο ότι οι προσφερόμενες νέες θέσεις εργασίας **δε θα είναι απλώς προσωρινές και σύντομης διάρκειας, αλλά θα κατανέμεται μια θέση σε 2 και 3 εργαζόμενους.**

Όμως ξέρουμε πολύ καλά ότι την ανασφάλιστη δουλειά, με μισθούς πείνας και εξαντλητικά ωράρια, **οι συμβάσεις «μηδενικών ωρών», οι «minijobs», τα «voucher», δεν είναι τέκνα της τεχνολογίας, αλλά της απαίτησης του κεφαλαίου να γίνουμε λίπασμα για τα κέρδη του.**

Ο ΣΕΒ απαντά ότι υπάρχουν και **καλοπληρωμένες δουλειές** στους κλάδους νέας τεχνολογίας για εργαζόμενους υψηλής ειδίκευσης. Τι προβάλλει ως καλοπληρωμένη δουλειά ο ΣΕΒ; Ότι ένας μισθωτός μηχανικός, ένας τεχνικός για παράδειγμα στις τηλεπικοινωνίες, αμείβεται με ψηλότερο μισθό απ' το βασικό.

Αυτό μας έλειπε, απαντάμε εμείς, μετά από 5 χρόνια σπουδών στο Πολυτεχνείο και **τόσα έξοδα απ' την οικογένειά του**, με την προσφορά τόσο **εξειδικευμένης εργασίας** απ' τον ίδιο και τη συνεισφορά στην ψηλή παραγωγικότητα του κάθε ομίλου, να είναι και χαρούμενος, ικανοποιημένος **γιατί δεν αμείβεται με τον κατώτατο μισθό.** Ποιον κοροϊδεύουν; Οι εργαζόμενοι στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών που μας παρακολουθούν θα μπορούσαν πολλά να προσθέσουν για τις συνθήκες εργασίας, τα ωράρια, την παρέμβαση της εργοδοσίας. Ξέρουν πόσο μεγαλώνει η **ψαλίδα ανάμεσα στην αύξηση της παραγωγικότητας και στους μισθούς στον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών.**

Η γενική τάση σε όλους τους κλάδους είναι η **αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης και η συμπίεση του μέσου μισθού**, η αφαίρεση εργατικών δικαιωμάτων, για να συγκρατηθεί η τάση πτώσης του ποσοστού κέρδους των μονοπωλιακών ομίλων. Γι' αυτό αυξάνει η λαϊκή δυσάρεσκεια.

Γι' αυτό η άρχουσα τάξη αξιοποιεί τις νέες τεχνολογικές δυνατότητες για **το παραπέρα χτύπημα του εργατικού κινήματος.** Με το νέο συνδικαλιστικό νόμο η ΝΔ προβάλλει την απαίτηση ότι πρέπει να διασφαλίζεται με **ηλεκτρονική ψηφοφορία** ότι

συμφωνεί το 50% +1 των εργαζόμενων για να προκηρυχθεί απεργία. Θέλει να υπονομεύσει τις **Γενικές Συνελεύσεις, τη δύναμη της συλλογικής απόφασης** που αποτελεί την καρδιά της λειτουργίας των σωματείων. Μας λέει ότι δεν μπορούν οι λίγοι να αποφασίζουν για τους πολλούς. Και ποιος τα λέει αυτά; Ο Πρωθυπουργός που κυβερνά αυτοδύναμος, έχοντας πάρει το 40% όχι του συνόλου, αλλά του 57% των εγγεγραμμένων, δηλαδή λιγότερο από 25%.

Παράλληλα η άρχουσα τάξη αξιοποιεί τις τεχνολογικές αλλαγές για να αφαιρέσει απ' τους εργαζόμενους **δικαιώματα που έχουν κατακτηθεί στην εργατική νομοθεσία**. Ο ΣΕΒ ισχυρίζεται ότι στις νέες συνθήκες αποδυναμώνεται το παραδοσιακό κριτήριο του εργοδοτικού ελέγχου σχετικά με τον **τόπο**, το **χρόνο** και το **είδος της εργασίας** του μισθωτού, που αποτελεί προϋπόθεση για την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας. Ισχυρίζεται ότι δεν είναι πλέον επαρκή τα κριτήρια διαχωρισμού μισθωτής εργασίας και αυτοαπασχόλησης. Θα απαιτηθεί λοιπόν σκληρή διαπάλη και στο θεωρητικό, στο επιστημονικό νομικό επίπεδο για να φωτίσουμε ότι το βασικό κριτήριο είναι αν ο εργαζόμενος πουλάει την εργατική δύναμη στον καπιταλιστή, ανεξάρτητα αν δουλεύει απ' το σπίτι, χωρίς καθορισμένο ωράριο, με τηλεργασία ή αν δουλεύει σε άλλη πόλη ή άλλη χώρα.

Συμπερασματικά, η κυβερνητική πολιτική ψηφιακού μετασχηματισμού της σημερινής Ελλάδας **υπηρετεί το μεγάλο κεφάλαιο**, που μας κρατά φυλακισμένους μέσα στο βάλτο της εκμετάλλευσης, της ανασφάλειας για το αύριο, της φτώχειας, της ανεργίας.

Δεν κινδυνεύουμε απ' τον ψηφιακό μετασχηματισμό αλλά απ' την καπιταλιστική αξιοποίησή του. Γι' αυτό και βγαίνουμε αποφασιστικά στο προσκήνιο, για να φωτίσουμε ότι η κυβερνητική πολιτική δεν είναι αυτονόητη, ούτε ωφέλιμη για όλους. **Για να φωτίσουμε ότι ο καπιταλιστικός δρόμος ανάπτυξης είναι μονόδρομος μόνο για το κεφάλαιο**. Ότι υπάρχει ένας ριζικά διαφορετικός δρόμος που μπορεί να αξιοποιήσει και να αναπτύξει τη νέα τεχνολογία για την ικανοποίηση των αναγκών μας. Είναι ο

δρόμος του σοσιαλισμού, της κοινωνικής απελευθέρωσης, γιατί πραγματική ελευθερία μπορεί να υπάρξει μόνο σε μια κοινωνία ελεύθερη απ' την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.

Ανοίγουμε αγωνιστικά αυτό το δρόμο της πραγματικής ανατροπής, ενισχύοντας τις εστίες αντίστασης και αντεπίθεσης στην αστική πολιτική σε κάθε χώρο δουλειάς, κάθε κλάδο, κάθε γειτονιά.

Αντιπαλεύουμε το περιεχόμενο της αστικής πολιτικής και όχι τα τεχνολογικά μέσα και επιτεύγματα που χρησιμοποιεί. Το πρόβλημα φυσικά δεν είναι από μόνη της η ηλεκτρονική συνταγογράφηση και ο ψηφιακός ιατρικός φάκελος, αλλά η αξιοποίησή τους στο πλαίσιο ενός συστήματος που μετατρέπει το φάρμακο και την ίδια την Υγεία σε εμπόρευμα.

Το πρόβλημα δεν είναι η τεχνολογική δυνατότητα να εκφράσει κανείς άμεσα τη γνώμη του και μέσω του διαδικτύου, αλλά η αξιοποίηση αυτής της δυνατότητας για να υπονομευτούν οι Γενικές Συνελεύσεις και οι απεργιακοί αγώνες του εργατικού κινήματος.

Στα χέρια του κεφαλαίου όλες αυτές οι νέες δυνατότητες μετατρέπονται σε ζυγό, σε νέα βάρη για τους εργαζόμενους. Γι' αυτό και όλες οι αγωνιστικές μας προσπάθειες για την υπογραφή συλλογικών συμβάσεων, το 35ωρο - 5ήμερο - 7ωρο, την απαίτηση για σταθερή δουλειά για όλους και για καθολική δημόσια και δωρεάν Υγεία και Παιδεία, την κατάργηση της φοροληστείας, την αποτροπή του απεργοκτόνου συνδικαλιστικού νόμου, πρέπει να σημαδεύουν το μεγάλο ένοχο, την εξουσία του κεφαλαίου.

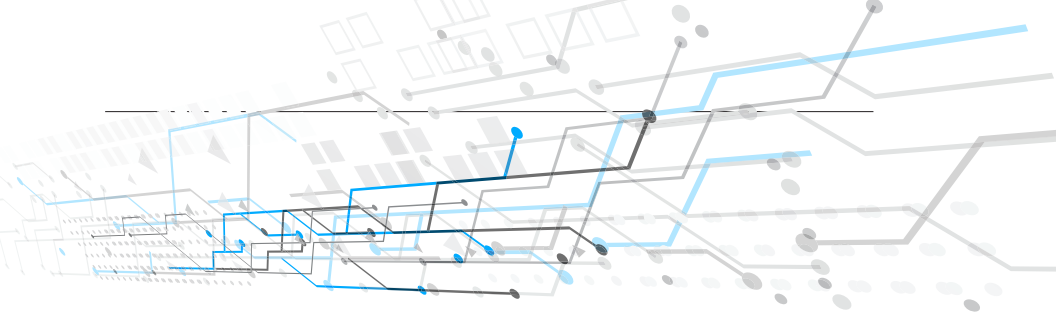
Φίλες και φίλοι,

Σήμερα έχουμε πλέον τη γνώση και θα βρούμε τη δύναμη να αναμετρηθούμε με τον πραγματικό μας αντίπαλο, για να ζήσουμε μια ζωή χωρίς εκμετάλλευση, στη σύγχρονη εποχή της «ψηφιακής οικονομίας». Εμείς οι μισθωτοί, οι ελεύθεροι επαγγελματίες, η νέα γενιά, θα βάλουμε τη σφραγίδα μας στις εξελίξεις, δυναμώνοντας το ΚΚΕ παντού.

Μπορούμε και πρέπει να οργανώσουμε την αντεπίθεσή μας για να γυρίσει μπροστά ο τροχός της Ιστορίας.

Από την εκδήλωση στο 45ο Φεστιβάλ ΚΝΕ - «Οδηγητή»

Η παρέμβαση της Κωνσταντίνας Τσιουπρά¹

Οι νέοι κομμουνιστές και οι νέες κομμουνίστριες δεν φοβόμαστε τη νέα τεχνολογία, όπως προσπαθεί να πείσει το σύστημα. Ίσα – ίσα την θέλουμε για να την αξιοποιήσουμε προς όφελος της δικιάς μας ζωής και μέλλοντος! Για να έχουμε ελεύθερο χρόνο, για να μπορούμε να τον αξιοποιήσουμε, για να εργαζόμαστε με αξιοπρεπές ωράριο και με καλές συνθήκες εργασίας, για να απολαμβάνουμε ανώτατου επιπέδου μόρφωση.

Το καπιταλιστικό σύστημα, όμως, προσπαθεί με κάθε τρόπο να εξασφαλίσει την ισχύ του, η αστική τάξη να διατηρήσει την εξουσία στα χέρια της.

Αξιοποιεί όλους τους μηχανισμούς και τρόπους προκειμένου να εμποδίσει την νέα γενιά -και όχι μόνο- να οργανώσει την αντίθεση, τον αγώνα για την ανατροπή αυτού του συστήματος.

Η αντίληψη ότι τίποτα δεν αλλάζει, ότι αυτό το σύστημα είναι αιώνιο, ότι ο κομμουνισμός είναι κάτι οπισθοδρομικό, ότι ο σοσιαλισμός απέτυχε και ότι είναι ένα καθεστώς αντιδημοκρατικό και ανελεύθερο, είναι μερικές από τις αντιλήψεις που βοηθάνε σε αυτήν την κατεύθυνση.

Αυτά για να είναι πιο πειστικά, συνδέονται με την διαστρέβλωση της ιστορίας.

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι το NATO, η ΕΕ «ποντάρει» πολλά σε προγράμματα διαμόρφωσης της συνείδησης των νέων...

¹ Μέλος του Γραφείου του Κεντρικού Συμβουλίου της ΚΝΕ

Αποκαλυπτική είναι η στάση και του Ευρωκοινοβουλίου, όπου δεν δίστασε να εγκρίνει ψήφισμα στο οποίο ταύτιζε τον ναζισμό με τον κομμουνισμό, ισχυριζόταν ότι η ΕΣΣΔ αποτελούσε πιστό σύμμαχο της ναζιστικής Γερμανίας!

Οι νέοι και οι νέες, πρέπει και μπορούν με κριτικό, ταξικό τρόπο να αντιμετωπίζουν όλα αυτά που ακούνε και διαβάζουνε.

Η προσπάθεια για να κατακτήσουμε τη γνώση, να μάθουμε την αλήθεια, το τι κρύβεται πίσω από αυτά που γράφονται σε σχολικά και επιστημονικά συγγράμματα, αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για να μπορέσουμε να δυναμώσουμε τον αγώνα μας για την άλλη κοινωνία. Σε αυτήν την κατεύθυνση συμβάλλει και η νέα έκδοση της Ιδεολογικής Επιτροπής του ΚΣ της ΚΝΕ «Αντεπίθεση. Για την κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση, τον Σοσιαλισμό».

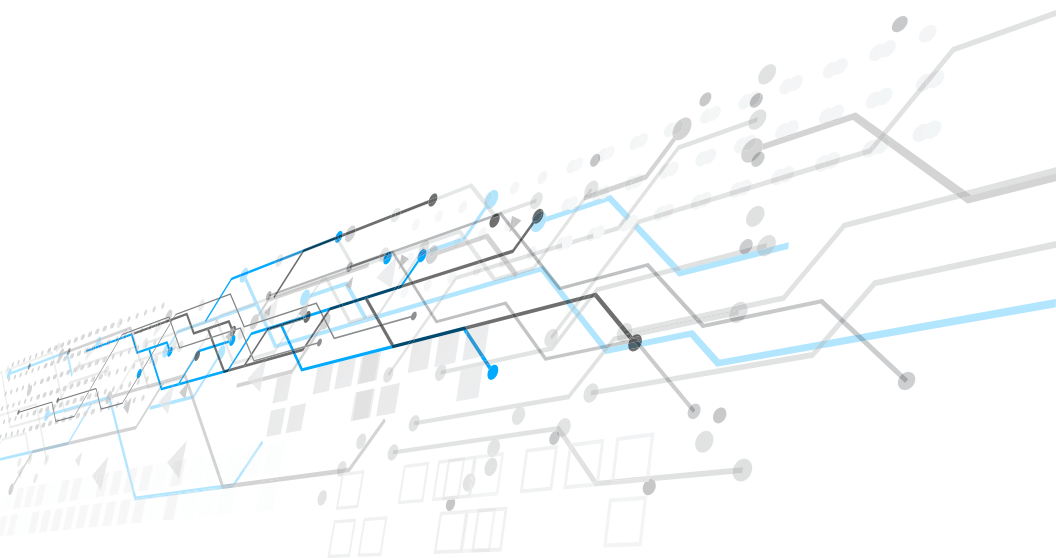
Απέναντι στον αντικομμουνισμό και τον αντισοβιετισμό, δεν πρέπει να καθόμαστε με σταυρωμένα τα χέρια. Αποκαλύπτουμε την αλήθεια, δεν αφήνουμε να πέσει τίποτα κάτω από όλα αυτά που μπορεί να ακούμε στα μαθήματα, ή να προβάλλονται από άλλες δυνάμεις.

Η διεκδίκηση ολοκληρωμένης μόρφωσης σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, είναι μάχη για να κατακτήσουμε περισσότερες συνειδήσεις στο δρόμο της σύγκρουσης και της ανυπακοής. Είναι μάχη για να μην μένει η νεολαία με σταυρωμένα τα χέρια. Γι' αυτό και η μάχη αυτή είναι μάχη πολιτική.

Αυτό που χρειάζεται σήμερα, είναι να ισχυροποιηθεί ο αγώνας για την ανατροπή του σάπιου εκμεταλλευτικού συστήματος! Να δυναμώσει ο αγώνας για την διεκδίκηση όλων των σύγχρονων αναγκών με βάση τις δυνατότητες που υπάρχουν σήμερα, απέναντι στην κυβέρνηση, τα υπόλοιπα αστικά κόμματα, τους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς, συνολικά το αστικό κράτος και τους μηχανισμούς του.

Είναι σημαντικό σε κάθε χώρο νεολαίας να ανοίξει πλατιά η συζήτηση, να καλλιεργήσουμε εμείς τον προβληματισμό, για το τι είναι αυτό που πρέπει να γίνει σήμερα! Οι νέοι κομμουνιστές, όσοι δεν συμβιβάζονται με την σημερινή άσχημη κατάσταση, να πρωτοστατήσουμε στην οργάνωση του αγώνα σε κάθε χώρο, στην οργάνωση της διεκδίκησης για κάθε ζήτημα που απασχολεί την νεολαία. Να πρωτοστατήσουμε ώστε να σπάσει ο συμβιβασμός με τα λίγα!

Γιατί η εποχή στην οποία ζούμε είναι η εποχή που πρέπει όλοι να ζούμε με τα πολλά! Γι' αυτό και το μέλλον μας είναι ο Σοσιαλισμός!

Από την εκδήλωση στο 45ο Φεστιβάλ ΚΝΕ - «Οδηγητή»

ΤΑ «ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΛ» ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ, ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟ ΜΥΘΟ ΤΗΣ «ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

Συντρόφισσες και σύντροφοι φίλες και φίλοι
Σας καλωσορίζουμε στο 45ο Φεστιβάλ της ΚΝΕ και του Οδηγητή.
Το θέμα της συζήτησης μας είναι «Τα “Τσέρνομπιλ” του καπιταλισμού πίσω από το μύθο της “πράσινης ανάπτυξης”».

Είναι ένα θέμα που έχει έρθει στην επικαιρότητα με τις πρόσφατες καταστροφικές πυρκαγιές στον Αμαζόνιο, με την προβολή της αμερικάνικης τηλεοπτικής σειράς σχετικά με την έκρηξη στον πυρηνικό σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην Ουκρανία, την κινητοποίηση στις 20 του Σεπτεμβρίου για το περιβάλλον, την λεγόμενη “πράσινη οικονομία” κ.λπ.

ΤΑ «ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΛ» ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ

Ομιλία της Εύης Γεωργιάδου ¹

Ερώτηση: Το πυρηνικό ατύχημα του Τσέρνομπιλ ήρθε ξανά στην επικαιρότητα με αφορμή την γνωστή αμερικάνικη σειρά. Συνέβησαν αντίστοιχα ατυχήματα σε καπιταλιστικές χώρες και γιατί δεν ακούμε τίποτε σχετικό; Τι συμπεράσματα βγαίνουν από αυτά τα ατυχήματα;

Απάντηση: Το τελευταίο διάστημα έχει αναζωπυρωθεί η αντι-

¹ Μέλος του Τμήματος Υγείας και της Ομάδας Περιβάλλοντος του Τμήματος Οικονομίας της ΚΕ του ΚΚΕ

κομμουνιστική – αντισοβιετική προπαγάνδα αξιοποιώντας την τηλεοπτική σειρά του HBO για το Τσέρνομπιλ. Η σειρά περιέχει πλήθος ανακριβειών και διαστρεβλώσεων. Την ίδια στιγμή, τα αστικά επιτελεία δεν προβάλλουν τεχνολογικά ατυχήματα μεγάλης έκτασης που έχουν συμβεί σε καπιταλιστικές χώρες, προσπαθούν να αποκρύψουν τις πραγματικές συνέπειές τους, στην υγεία και ασφάλεια από τον επαγγελματικό κίνδυνο, τη βιομηχανική ρύπανση και άλλους επικίνδυνους παράγοντες, όπως η έκθεση του πληθυσμού σε διάφορες πηγές ακτινοβολίας. **Προσπαθούν να αποκρύψουν την πραγματική αιτία για όλα αυτά, που δεν είναι άλλη από το ίδιο το καπιταλιστικό σύστημα.**

Σε μια περιοχή όπου λειτουργούν εγκαταστάσεις που διαχειρίζονται επικίνδυνες ουσίες (εύφλεκτες, εκρηκτικές και τοξικές) ή πυρηνικές εγκαταστάσεις, εάν δεν λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα πρόληψης υπάρχει ο κίνδυνος ενός βιομηχανικού ατυχήματος μεγάλης έκτασης (BAME). Αναφερόμαστε για παράδειγμα, σε εκρήξεις και πυρκαγιές, διαρροή τοξικών ουσιών στην ατμόσφαιρα, διαρροή ραδιενέργειας. Οι επιπτώσεις τέτοιου είδους ατυχημάτων σχετίζονται με μεγάλο αριθμό νεκρών και τραυματιών, άμεσων και μακροπρόθεσμων, πρόκληση σοβαρών προβλημάτων υγείας στον πληθυσμό και ρύπανση του περιβάλλοντος.

Τα BAME που έχουν συμβεί σε καπιταλιστικές χώρες δεν προβάλλονται, σε αντίθεση με το Τσέρνομπιλ, και κυρίως δεν προβάλλεται η βασική αιτία που οδηγεί σε παραβιάσεις των κανόνων ασφάλειας, τεχνικές αδυναμίες, απουσία συστημάτων ασφάλειας, ελλιπή συντήρηση, τοποθέτηση εγκαταστάσεων σε μικρή απόσταση από κατοικημένες περιοχές, σημαντικές αδυναμίες στην προετοιμασία για αποτελεσματική αντιμετώπιση του ατυχήματος και στην ενημέρωση και προστασία του πληθυσμού. Δεν πρόκειται για τυχαία κενά και ελλείμματα. Το κριτήριο

της παραγωγής στον καπιταλισμό είναι η διασφάλιση του καπιταλιστικού κέρδους. Το πού θα ενταχτεί χωροταξικά μια εγκατάσταση σε σχέση με τις κατοικημένες περιοχές και γειτονικές εγκαταστάσεις, με τι όρους θα λειτουργεί και με τι μέτρα ασφάλειας (π.χ. συστήματα ασφάλειας, οργανωτικά μέτρα πρόληψης, συντήρηση κ.ά.), καθορίζεται από την ανάλυση κόστους-οφέλους για τον καπιταλιστή και όχι με κριτήριο την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών.

Στους πίνακες που ακολουθούν αναφέρονται ενδεικτικά βασικές πληροφορίες για μεγάλα τεχνολογικά ατυχήματα που έχουν συμβεί σε καπιταλιστικές χώρες.

Seveso, Ιταλία 1976, «Icmesa»

θυγατρική «RocheGroup»

Περιγραφή: Διαρροή μεγάλης ποσότητας της καρκινογόνου, πολύ τοξικής ουσίας TCDD (ανήκει στην κατηγορία των διοξινών, είναι πολύ δύσκολο να καθαριστεί και περνάει μέσω της τροφικής αλυσίδας στον οργανισμό).

Επιπτώσεις: Εκτρώσεις για το φόβο τερατογενέσεων, δερματι-

κές παθήσεις, εγκαύματα, καρδιακά και αναπνευστικά προβλήματα, επιπτώσεις στο αναπαραγωγικό σύστημα, προβλήματα μνήμης, θανάτωση 7000 ζώων κ.ά. Πολλές μελέτες μετά από χρόνια έχουν αναδείξει ότι πολλά περιστατικά καρκίνου οφείλονται στο ατύχημα.

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Ελλιπής έλεγχος από τις αρχές, κωροθέτηση εγκαταστάσεων, συστήματα ασφάλειας, σχεδιασμός, μη τήρηση διαδικασιών ασφάλειας, δεν ενημερώθηκε έγκαιρα ο πληθυσμός.

Toulouse, Γαλλία 2001

Περιγραφή: Εκρηξη σε εγκατάσταση λιπασμάτων.

Επιπτώσεις: 30 νεκροί, 2240 τραυματίες, 5079 άνθρωποι χρειάστηκαν ειδική ψυχολογική υποστήριξη, υλικές ζημιές, επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά):

Χημική ασυμβατότητα ουσιών, πολλά εργολαβικά συνεργεία, μικρή απόσταση από κατοικημένη περιοχή - κίνδυνος αλυσιδωτού ατυχήματος (φαινόμενο ντόμινο).

«Piper Alpha», Βόρεια Θάλασσα 1988

Περιγραφή: Πυρκαγιά σε πλατφόρμα πετρελαίου.

Επιπτώσεις: 167 νεκροί.

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Διαδικασίες ασφάλειας, εκπαίδευση.

San Juanico, Mexico City 1984

Περιγραφή: Πυρκαγιά – εκρήξεις στις εγκαταστάσεις υγροποιημένου αερίου (LPG) της πόλης.

Επιπτώσεις: 650 νεκροί, περισσότεροι από 6400 τραυματίες.

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Έλλειψη συστημάτων ασφαλείας, σχεδιασμού εγκατάστασης (αποστάσεις ασφαλείας), σχεδίου έκτακτης ανάγκης.

Pasadena, Τέξας, ΗΠΑ, 1989

Περιγραφή: Εγκατάσταση πολυαιθυλενίου της εταιρείας «Phillips 66», έκρηξη αερίου νέφους.

Επιπτώσεις: 23 νεκροί, 314 τραυματίες.

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Διαδικασία ασφαλείας, συστήματα ασφαλείας, οδεύσεις διαφυγής.

Bhopal, Ινδία 1984

Περιγραφή: Εργοστάσιο παρασιτοκτόνων «Union Carbide», διαφυγή μεγάλης ποσότητας πολύ τοξικού αερίου (methyl isocyanate).

Επιπτώσεις: Επίσημες κυβερνητικές πηγές της χώρας αναφέρουν 3800 θανάτους και 11.000 που αντιμετωπίζουν

μέχρι σήμερα προβλήματα υγείας, άλλες πηγές αναφέρουν ακόμη και 20.000 νεκρούς και 120.000 με προβλήματα υγείας (καρκίνος, τερατογενέσεις, αναπνευστικά προβλήματα, αναπηρίες, προβλήματα όρασης, προβλήματα στο αναπαραγωγικό σύστημα).

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Ελλιπής συντήρηση, αποθήκευση μεγάλων ποσοτήτων επικίνδυνης ουσίας, απουσία συστημάτων ασφαλείας, κανένα προστατευτικό μέτρο δεν ελήφθη για την αντιμετώπιση του ατυχήματος, οι κάτοικοι «αφέθηκαν να προστατευθούν μόνοι τους», δεν υπήρχε σχέδιο έκτακτης ανάγκης.

Buncefield,

Ηνωμένο Βασίλειο 2005

Περιγραφή: Πυρκαγιά σε εγκατάσταση αποθήκευσης καυσίμων.

Επιπτώσεις: 43 τραυματίες, σημαντικές ζημιές, 2000 κάτοικοι μετακινήθηκαν σε άλλη περιοχή, επιπτώσεις στο περιβάλλον και την υγεία από διασπορά τοξικών.

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Ελλιπής συντήρηση, έλλειψη συστήματος παρακολούθησης υψηλής στάθμης, διαδικασίες και συστήματα ασφάλειας.

DeepWaterHorizon, Κόλπος Μεξικού 2010

Περιγραφή: Θυγατρική «BP», έκρηξη – πυρκαγιά σε πλατφόρμα εξόρυξης υδρογονανθράκων.

Επιπτώσεις: 11 νεκροί, 17 τραυματίες, τεράστια οικολογική καταστροφή, πολύ σοβαρές επιπτώσεις στην αλιεία, τον τουρισμό και άλλους κλάδους. Διεθνείς επιστημονικές μελέτες διερευνούν τις μακροπρόθεσμες επιδράσεις πετρελαιοκηλίδων στην υγεία των κατοίκων των περιοχών που επλήγησαν και των εργαζομένων – εθελοντών που έλαβαν μέρος στις διαδικασίες καθαρισμού, σε ορισμένες από αυτές η μελέτη εστιάζεται στην πιθανότητα καρκινογένεσης. Έχουν καταγραφεί, για παράδειγμα, υψηλές συγκεντρώσεις γενοτοξικών ουσιών στον αέρα (ακόμη και 4 χρόνια μετά το ατύχημα στον κόλπο του Μεξικού), υψηλές συγκεντρώσεις βαρέων μετάλλων στο αίμα, βλάβες στο DNA, αυξημένη πιθανότητα εκδήλωσης καρκίνου του δέρματος και αιματολογικά προβλήματα.

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Συστήματα ασφάλειας (αντίσταση στην έκρηξη, εφεδρική πηγή ενέργειας, ATEX, emergency shutdown).

Τέξας, ΗΠΑ 2005

Περιγραφή: Έκρηξη – πυρκαγιά σε διυλιστήριο της «BP».

Επιπτώσεις: 15 νεκροί, 170 τραυματίες, σοβαρές ζημιές.

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Ελλιπής συντήρηση (σε προηγούμενη επιθεώρηση είχε προκύψει πρόβλημα το οποίο δε διορθώθηκε), σχεδιασμός συστήματος ασφάλειας, σχέδιο έκτακτης ανάγκης.

Enschede, Ολλανδία 2000

Περιγραφή: Έκρηξη σε εγκατάσταση αποθήκευσης και κατασκευής πυροτεχνημάτων.

Επιπτώσεις: 22 νεκροί (οι 4 πυροσβέστες), 944 τραυματίες, σοβαρές ζημιές (ζημιές σε 2000 σπίτια).

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Αποθήκευση μεγάλων

ποσοτήτων εκρηκτικών στην εγκατάσταση, αποστάσεις ασφαλείας (η εγκατάσταση κοντά σε κατοικήσιμη περιοχή).

Fucusima, Ιαπωνία 2011

Περιγραφή: Πυρηνική εγκατάσταση, Μεγάλη διαρροή ραδιενέργειας (κλίμακα 7 πυρηνικών ατυχημάτων) μετά από σεισμό – τσουνάμι.

Επιπτώσεις: Ήδη έχουν καταγραφεί περιστατικά καρκίνων και θάνατος (λευχαιμία, καρκίνος του πνεύμονα σε εργαζόμενους απο-

κατάστασης), καρκίνος του θυρεοειδούς σε παιδιά, ενώ αναμένεται να αυξηθούν τα περιστατικά καρκίνων μέσα στην εικοσαετία. Θάνατοι ηλικιωμένων κατά την εκκένωση.

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Συστήματα ασφάλειας (εφεδρικό σύστημα ενέργειας, πρόβλεψη για σεισμό τέτοιου μεγέθους), θέση εγκατάστασης, ελλιπής συντήρηση, δεν έγιναν έγκαιρα ενέργειες για ψύξη του αντιδραστήρα, διαδικασίες ασφάλειας, ελλιπής σχεδιασμός έκτακτης ανάγκης (π.χ. δημιουργήθηκε σύγχυση στον πληθυσμό, δεν πραγματοποιήθηκε έγκαιρα εκκένωση, δυσκολία για παροχή ταμπλετών ιωδίου).

Three Mile Island, ΗΠΑ 1979

Περιγραφή: Πυρηνική εγκατάσταση, διαρροή ραδιενέργειας (κλίμακα 5 πυρηνικών ατυχημάτων).

Επιπτώσεις:

- Συμπτώματα αμέσως μετά: «μεταλλική» γεύση και οσμή, απώλεια μαλλιών, διαταραχή του έμμηνου κύκλου, κάψιμο στα μάτια, αναπνευστικά προβλήματα, προβλήματα στο δέρμα, ναυτία-εμετός, διάρροια και αιμορραγία του πεπτικού, καρδιακή δυσλειτουργία.

- Μελέτες που έχουν δημοσιευτεί αναφέρονται σε αυξημένα περιστατικά καρκίνων στην περιοχή (λευχαιμία, πνεύμονες κ.ά.), ενώ πρόσφατη μελέτη (του 2017) δείχνει αυξημένο καρκίνο θυρεοειδούς που σχετίζεται με το ατύχημα.

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Πολύπλοκο σύστημα, εκπαίδευση χειριστών, οργάνωση εργασίας, προβληματική αντιμετώπιση ατυχήματος (δημιουργήθηκε σύγχυση στο κοινό, δεν δόθηκε άμεσα εντολή για εκκένωση, 28 ώρες μετά το ατύχημα γίνονταν επίσημες δηλώσεις ότι «όλα είναι υπό έλεγχο», αργότερα ειπώθηκε «τα πράγματα είναι πιο πολύπλοκα» - έκλεισαν σχολεία και υπήρξε προτροπή για προστασία στο σπίτι και απομάκρυνση στα 5 μίλια για εγκύους και πολύ μικρά παιδιά, η εκκένωση ήταν εθελοντική με δικά τους μέσα, δεν δόθηκαν ταμπλέτες ιωδίου).

Basel, Ελβετία 1986

Περιγραφή: Εγκαταστάσεις “Sandoz”, πυρκαγιά, στην προσπάθεια κατάσβεσής της τόντοι χημικών έπεσαν στον ποταμό Ρήνο.

Επιπτώσεις: Τεράστια οικολογική καταστροφή.

Ζητήματα που αναδείχθηκαν (ενδεικτικά): Απουσία λεκάνης για συγκράτηση νερού πυρόσβεσης.

Σχετικά με το Τσέρνομπιλ

Ερώτηση: Πώς συνέβη ένα μεγάλο ατύχημα όπως του Τσέρνομπιλ σε μια σοσιαλιστική χώρα;

Απάντηση: Ειδικότερα για την περίπτωση του ατυχήματος στο Τσέρνομπιλ, αρχικά πρέπει να επισημάνουμε ότι η τηλεοπτική σειρά του HBO περιέχει πλήθος ανακριβειών και διαστρεβλώσεων και αποτελεί μέρος της γενικότερης προπαγανδιστικής αντισοβιετικής αντικομμουνιστικής εκστρατείας. Πλευρές αυτής της λαθεμένης εικόνας είναι, για παράδειγμα, η προβολή με αρνητικό τρόπο του **τεράστιου ηρωικού έργου του καθαρισμού του τόπου του ατυχήματος** (περισσότεροι από 500.000 συμμετείχαν στις εργασίες καθαρισμού), της γρήγορης απομάκρυνσης του τοπικού πληθυσμού μιας μεγάλης περιοχής, καθώς και η διόγκωση του πραγματικού μεγέθους των επιπτώσεων του ατυχήματος.

Η τηλεοπτική σειρά παραδείγματος χάριν, αναφέρεται σε 93.000 νεκρούς ως συνέπεια του ατυχήματος, αριθμός που δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα. **Με βάση τις επίσημες εκθέσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) και άλλων διεθνών οργανισμών, μετά το ατύχημα 28 εργαζόμενοι που συμμετείχαν στις εργασίες καθαρισμού πέθαναν εντός λίγων ημερών.** Στη σχετική έκθεση του ΠΟΥ του 2016 αναφέρεται ότι έχουν καταγραφεί 11.000 περιστατικά καρκίνου του θυρεοειδούς στον πληθυσμό των γύρω χωρών, με βασική αιτία το ατύχημα. Σε αντίστοιχη έκθεση αναφέρεται ότι το 2006 υπολογίζονταν 6.000 περιπτώσεις καρκίνου του θυρεοειδούς και το ποσοστό αυτών που είχαν επιβιώσει έφτανε στο 99,75%. Επίσης, έχουν καταγραφεί άλλες επιπτώσεις όπως αυξημένη πιθανότητα καταρράκτη σε εργαζόμενους καθαρισμού, ψυχολογικές επιπτώσεις κ.ά.

Αυτό που αποκρύπτεται, ή που προβάλλεται με αρνητικό τρόπο από την αστική προπαγάνδα, είναι η αποτελεσματικότητα της οργάνωσης της αρχικής εκκένωσης την επόμενη μέρα του ατυχήματος που αφορούσε τους 50.000 κατοίκους της πόλης Πρίπιατ και **πραγματοποιήθηκε μέσα σε 3,5 ώρες με χρήση 1.200 λεωφορείων και 200 φορτηγών**. Ας συγκρίνουμε, για παράδειγμα, με το τι δεν έγινε για την εκκένωση του πληθυσμού στο Μάτι ή την καθυστέρηση και τη σύγχυση που δημιουργήθηκε στον πληθυσμό σχετικά με την εκκένωση στις περιπτώσεις άλλων ατυχημάτων (π.χ. πυρηνικά ατυχήματα σε ΗΠΑ και Ιαπωνία, Μποπάλ, Σεβέζο κ.ά.). Η συγκάλυψη της επικινδυνότητας από τις αρχές και η ελλιπής ενημέρωση σε άλλα ατυχήματα στις καπιταλιστικές χώρες, παρουσιάζεται ως τάχα «αποφυγή άσκησης πίεσης» προς τον πληθυσμό.

Η αυτοθυσία και ο ηρωισμός όσων συμμετείχαν στην προσπάθεια αντιμετώπισης των συνεπειών του ατυχήματος στο Τσέρνομπιλ, παρουσιάζεται σαν τάχα αποτέλεσμα εκβιασμών. Το τιτάνιο έργο της γρήγορης απομάκρυνσης του πληθυσμού στο Τσέρνομπιλ με εξασφάλιση στέγασης περίθαλψης και εργασίας, καθώς και των εργασιών καθαρισμού και αποκατάστασης στον τόπο του ατυχήματος, δείχνει **την ανωτερότητα του σοσιαλισμού, παρότι ήταν ήδη σε περίοδο υποχώρησης**. Η συγκεκριμένη περίοδος, που κυοφορούσε την αντεπαναστατική ανατροπή, συνδέεται άμεσα με τις αστοχίες και τις πιθανές αιτίες του ατυχήματος. Ο πλήρης εντοπισμός των βαθύτερων αιτιών του συγκεκριμένου ατυχήματος δεν έχει προσδιοριστεί ακόμα απ' την ιστορική και επιστημονική έρευνα η οποία πρέπει να συνεχιστεί. Σίγουρα πρέπει να εκτιμήσουμε ότι αναφερόμαστε στην περίοδο Γκορμπατσώφ, που βρίσκεται σε πορεία υπονόμευσης η ενιαία κεντρική διεύθυνση της οικονομίας, γενικότερα ο κεντρικός σχεδιασμός και ο εργατικός έλεγχος. Το έδαφος ήταν ευνοϊκό για σοβαρή παραβίαση των κανόνων ασφαλείας για να πιαστούν ορισμένοι

στόχοι, ακόμα και για σαμποτάζ. Όμως σε κάθε περίπτωση, η εικόνα που παρουσιάζεται στην τηλεοπτική σειρά δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα. Για παράδειγμα, μόνο γέλιο μπορεί να προκαλέσει σε κάθε καλοπροαίρετο θεατή η αστεία εικόνα που παρουσιάζεται με τους χειριστές να μην ξέρουν τάχα τις οδηγίες και να διαβάζουν το manual την ώρα που εξελισσόταν το ατύχημα για να βρουν τι πρέπει να κάνουν...

Η αστική προπαγάνδα δεν προβάλλει από την άλλη, τις συνέπειες και τις αιτίες των ατυχημάτων σε πυρηνικούς αντιδραστήρες σε καπιταλιστικές χώρες, και κυρίως τα μεγάλα πυρηνικά ατυχήματα στη Φουκουσίμα το 2011 στην Ιαπωνία και στο Three Mile Island στην Πενσυλβάνια των ΗΠΑ το 1979. Το ατύχημα στην Ιαπωνία έχει θεωρηθεί πολύ σοβαρό (στην ανώτερη κλίμακα κατάταξης σοβαρότητας) με μεγάλη διαρροή ραδιενέργειας. Ήδη έχουν καταγραφεί περιστατικά καρκίνων και θάνατοι σε εργαζόμενους αποκατάστασης, καρκίνος του θυρεοειδούς σε παιδιά, ενώ αναμένεται να αυξηθούν τα περιστατικά καρκίνων μέσα στην εικοσαετία. Για το ατύχημα στις ΗΠΑ το 1979 είναι χαρακτηριστικό ότι πολύ λίγα έχουν ειπωθεί

Από τις διαδικασίες καθαρισμού του χώρου που πραγματοποιήθηκε το ατύχημα.

και προβάλλεται ότι δεν είχε σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία του πληθυσμού. Ωστόσο, μελέτες που έχουν δημοσιευτεί αναφέρονται σε αυξημένα περιστατικά καρκίνων στην περιοχή, ενώ πρόσφατη μελέτη (του 2017) δείχνει αυξημένο καρκίνο θυρεοειδούς που σχετίζεται με το ατύχημα. Για τα πυρηνικά ατυχήματα σε Ιαπωνία και ΗΠΑ έχει καταγραφεί ότι δημιουργήθηκε σύγχυση στον πληθυσμό τις πρώτες μέρες, δεν έγινε άμεσα εκκένωση κ.λπ.

Ανάπτυξη και επιλογή ενεργειακής τεχνολογίας για ποιον;

Ερώτηση: Μέτα από αυτά τα ατυχήματα μήπως μια λύση θα ήταν η εγκατάλειψη της χρήσης της πυρηνικής ενέργειας;

Απάντηση: Όλες οι τεχνολογίες και οι μορφές παραγωγής ενέργειας έχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Το θέμα είναι ποιος κατέχει, ποιος ελέγχει τις ενεργειακές πηγές και τα μέσα παραγωγής και με ποιο κριτήριο αποφασίζει. Η ασφάλεια στη χρήση μιας τεχνολογίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες που αφορούν τα εγγενή μέτρα πρόληψης, τα μέτρα πρόληψης για αποφυγή δημιουργίας επικίνδυνων καταστάσεων, τη συντήρηση, τα συστήματα ασφαλείας, το σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης, την οργάνωση της εργασίας, τις χρήσεις γης, τα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος κ.ά. **Στον καπιταλισμό το τι τεχνικά και οργανωτικά μέτρα θα ληφθούν εξαρτάται από την ανάλυση κόστους-οφέλους με κριτήριο την κερδοφορία του κεφαλαίου.** Ο σχεδιασμός γίνεται άναρχα από κάθε καπιταλιστική επιχείρηση. Ουσιαστικός κρατικός έλεγχος δεν υπάρχει. Οι ίδιοι οι κανονισμοί ασφαλείας είναι πιο χαλαροί.

Στα χέρια του κεφαλαίου για παράδειγμα, ακόμη και η εγκατάσταση αιολικών πάρκων οδηγεί συχνά σε υπερβολική κατάληψη δασικής γης, έλλειψη μέριμνας για δαπάνη αντιμετώπισης κατολισθήσεων, γίνεται κίνητρο εμπρησμών, υπάρχουν κίνδυνοι για τη δημόσια υγεία από εναέρια και υπόγεια δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, κίνδυνοι πυρκαγιάς, διαταραχή της υδρολογικής ισορροπίας υπόγειων και των επιφανειακών υδάτων κ.λπ.

Επίσης, στα κριτήρια για την επιλογή της μιας ή της άλλης τεχνολογίας πρέπει να εντάσσεται το σύνολο των αναγκών. Πρέπει για παράδειγμα να λαμβάνεται υπόψη και η ανάγκη μείωσης της ενεργειακής εξάρτησης, η αξιοποίηση εγχώριων πηγών για κάθε χώρα κ.λπ. Όχι να διαλέγουμε ποια ανάγκη θα θυσιάσουμε για το κέρδος. Δεν είναι τυχαίο ότι στις σοσιαλιστικές χώρες υπήρχε κάλυψη των ενεργειακών αναγκών για τα λαϊκά νοικοκυριά στους -20°C.

Στο πλαίσιο του καπιταλιστικού δρόμου ανάπτυξης όπου ο σχεδιασμός της παραγωγής και η λειτουργία των εγκαταστάσεων πραγματοποιείται με κριτήριο την κερδοφορία του κεφαλαίου, η αξιοποίηση κάθε μορφής ενέργειας δεν μπορεί να εξασφαλίσει την προστασία εργαζομένων, κατοίκων και περιβάλλοντος. Μόνο στον σοσιαλισμό, όπου κριτήριο της ανάπτυξης είναι η ικανοποίηση του συνόλου των κοινωνικών αναγκών μπορεί να υπάρξει λαϊκή ευημερία και να αξιοποιηθεί η τεχνολογική και επιστημονική πρόοδος για την ασφάλεια και την υγεία του πληθυσμού και την προστασία του περιβάλλοντος.

Γι' αυτό και το δίλλημα «ναι ή όχι στην πυρηνική ενέργεια» είναι πλασματικό. **Η παραγωγή πυρηνικής ενέργειας στην Ελλάδα στις σημερινές κοινωνικό-πολιτικές συνθήκες όπου κυριαρχεί το κίνητρο του καπιταλιστικού κέρδους, δεν μπορεί να αξιοποιήσει ολοκληρωμένα προς όφελος του λαϊκού συμφέροντος τους ακόλουθους παράγοντες:**

- Τις εγχώριες πηγές (νερό, λιγνίτης, αιολική ενέργεια, κοιτάσματα πετρελαίου)
- Τις τεχνικές προϋποθέσεις διασφάλισης της μέγιστης δυνατής ασφάλειας και προστασίας της υγείας εργαζομένων και πληθυσμού καθώς και του περιβάλλοντος (κατάλληλη χωροθέτηση, μέγεθος ισχύος του σταθμού, τεχνολογία τελευταίας γενιάς, συστήματα ασφαλείας, ασφαλής λειτουργία και συντήρηση κ.λπ.)
- Αμοιβαία επωφελείς διεθνείς συμφωνίες που θα περιλαμβάνουν μεταφορά τεκνογνωσίας.

Στο πλαίσιο της απελευθερωμένης αγοράς ενέργειας του μονοπωλιακού ανταγωνισμού και των ιμπεριαλιστικών πολέμων, η παραγωγή πυρηνικής ενέργειας (όπως και η εισαγωγή υλών ενέργειας, τεχνολογίας ή η εξαγωγή αποβλήτων), κατά κανόνα γίνεται με όρους δυσμενείς για τη δημόσια ασφάλεια και τη λαϊκή κατανάλωση.

Αντίστοιχα πλασματικό είναι και το δίλλημα «ναι ή όχι στην εξόρυξη υδρογονανθράκων».

Η χρήση πυρηνικής τεχνολογίας στην Ελλάδα, η εξόρυξη υδρογονανθράκων και γενικότερα κάθε μορφή ενεργειακής τεχνολογίας, θα πρέπει να κριθεί μέσα σε ένα συνολικό κρατικό σχεδιασμό παραγωγής ενέργειας προς όφελος των λαϊκών αναγκών. **Η ασφαλής αξιοποίηση κάθε μορφής ενέργειας** με γνώμονα την ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών (μείωση ενεργειακής εξάρτησης, φθηνή λαϊκή κατανάλωση, προστασία περιβάλλοντος, εργασιακή και δημόσια υγεία και ασφάλεια κ.λπ.) **μπορεί να διασφαλιστεί** μόνο στο πλαίσιο της κοινωνικής ιδιοκτησίας ολόκληρου του τομέα ενέργειας, του επιστημονικού κεντρικού σχεδιασμού, της εργατικής εξουσίας.

Η «ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ» ΩΣ ΚΕΡΔΟΦΟΡΑ ΔΙΕΞΟΔΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ομιλία του Αντώνη Ραλλάτου ¹

Ερώτηση: Η πράσινη οικονομία, η πράσινη ανάπτυξη, οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, γνωστές ως ΑΠΕ εμφανίζονται ως να αποτελούν τη μοναδική διέξοδο για τα οξυνόμενα περιβαλλοντικά προβλήματα, τους αέριους ρύπους, την κλιματική αλλαγή, (με ή χωρίς εισαγωγικά), την υπερθέρμανση του πλανήτη κ.λπ. Συμφωνείτε με αυτή την προσέγγιση;

Απάντηση: Σε παγκόσμιο επίπεδο, σε διεθνείς διασκέψεις, συνεδριάσεις διεθνών οργανισμών όπως π.χ. του ΟΗΕ, αλλά και άλλων διεθνών ιμπεριαλιστικών συμμαχιών και ενώσεων, (ΕΕ, ΝΑΤΟ, Παγκόσμια Τράπεζα, ΟΟΣΑ, ΔΝΤ κ.λπ.), βασικό στοιχείο αποτελεί η λεγόμενη κλιματική αλλαγή και η στρατηγική αντιμετώπισης των επιπτώσεών της.

Η εμφάνισή του, η ένταση και το μέγεθος του προβλήματος, η αιτία της όποιας επιδείνωσης, οι επιπτώσεις και η αντιμετώπισή τους, είναι ανοιχτά στην επιστημονική συζήτηση διεθνώς με διαφορετικές έως και αντίθετες σχετικές απόψεις.

Σύμφωνα με επιστημονικές έρευνες της Διακυβερνητικής Επιτροπής Αλλαγής Κλίματος (ΔΕΑΚ), και διαφορετικά μοντέλα, η θερμοκρασία της γης, ενδέχεται να αυξηθεί κατά 1.4 - 5.8°C στην περίοδο 1990 – 2100. Όμως σημειώνουμε ότι επικρατεί ένα σημαντικό ποσοστό αβεβαιότητας σε επίπεδο επιστημονικών προβλέψεων, τόσο σχετικά με τις κλιματικές μεταβολές που αναμένονται μελλοντικά, όσο και σε σχέση με τις συνέπειες τους.

¹ Μέλος του τμήματος Αγροτικής Πολιτικής και της Ομάδας Περιβάλλοντος του Τμήματος Οικονομίας της ΚΕ του ΚΚΕ

Πλευρές των εξελίξεων σε διεθνές επίπεδο

Η έξαρση των συζητήσεων για την λεγόμενη «κλιματική αλλαγή», γίνεται σε συνθήκες επιβράδυνσης της διεθνούς καπιταλιστικής οικονομίας και πιθανότητας εκδήλωσης νέας διεθνούς κρίσης. Πάνω σε αυτό το έδαφος αναπτύσσονται ραγδαία ανταγωνιστικά συμφέροντα, αντιθέσεις και πεδία κερδοφορίας σε διεθνές επίπεδο όπως το «Πράσινο New Deal» που πρωτοεμφανίσθηκε το 2008.

Ο ρόλος των καπιταλιστικών κρατών και των διεθνών ιμπεριαλιστικών συμμαχιών τους είναι αναβαθμισμένος στην αντιμετώπιση της κλιματικής μεταβολής, προς όφελος βέβαια των συμφερόντων των πολυεθνικών μονοπωλιακών ομίλων που υπερασπίζονται και που ήδη προωθούν την επιχειρηματική δραστηριότητα στην «πράσινη» οικονομία, αξιοποιώντας την «κλιματική αλλαγή» ως ισχυρό πολιτικο-οικονομικό όπλο.

Η «πράσινη» οικονομία εμφανίζεται ως μια πολύ θελκτική, καινούργια, ατμομηχανή της παγκόσμιας οικονομίας που σήμερα «ασθμαίνει», γι' αυτό επιδιώκουν να αποτελέσει διέξοδο για την καπιταλιστική ανάπτυξη, στο όνομα της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής. Όλο και περισσότεροι εμφανίζονται ως υπέρμαχοι της «προστασίας του πλανήτη», του περιβάλλοντος, των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, της «καθαρής» ενέργειας. Οι επενδύσεις αυξάνονται και είναι ιδιαίτερα κερδοφόρες ενώ συντελούν στην συνολική επιδείνωση των ταξικών – κοινωνικών αντιθέσεων, στην ένταση της εκμετάλλευσης, της φτώχειας κ.λπ.

Όπως φαίνεται στον πίνακα το 2015 ήταν έτος-ρεκόρ για τις επενδύσεις σε ήπιες μορφές ενέργειας που προσέλκυσαν 348,5 δις δολάρια.

ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (σε δισεκατομμύρια δολάρια)			
	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ	ΕΥΡΩΠΗ	ΚΙΝΑ
2010	239	113,4	39,6
2011	279	122,9	47,4
2012	257	89	61,7
2013	234	60	62
2014	273	62	87,8
2015	348,5	48,8	102,9

Πηγή: Renewable Energy Policy Network for the 21st century

Συντρόφισσες και σύντροφοι.

Σε αυτές τις συνθήκες εκφράζονται και οξύνονται οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις και η συζήτηση γύρω από την «κλιματική αλλαγή», στις οποίες δεσπόζουν οι ανταγωνισμοί ΗΠΑ, Γερμανίας, Κίνας, Ρωσίας, Γαλλίας, ΕΕ ως ιμπεριαλιστικής συμμαχίας και άλλων ισχυρών καπιταλιστικών κέντρων και λυκοσυμμαχιών.

Οι διαφωνίες και συμβιβασμοί των ιμπεριαλιστικών κέντρων, που εκδηλώνονται σε όλες τις διεθνείς συναντήσεις, αντανακλούν την όξυνση του μονοπωλιακού ανταγωνισμού, των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων τους για τον έλεγχο των αγορών, εκμεταλλευόμενοι και προβλήματα ρύπανσης του περιβάλλοντος που εκείνοι ουσιαστικά δημιούργησαν, σε βάρος των λαϊκών συμφερόντων και των ασθενέστερων χωρών στον ιμπεριαλιστικό καταμερισμό.

Οι διακρατικές συμφωνίες εφαρμογής «καθαρών» τεχνολογι-

ών, έχουν κίνητρο το πρόσθετο καπιταλιστικό κέρδος στη βάση της εξαγωγής κεφαλαίων, του ελέγχου των αγορών από μονοπωλιακούς ομίλους, της πλεονεκτικής θέσης των ισχυρών κρατών στη διαμόρφωση των διεθνών προτύπων και συμφωνιών.

Κανείς απ' τους καπιταλιστές και τα κράτη τους στην πραγματικότητα, δεν ενδιαφέρεται για το περιβάλλον, το κλίμα και τις ζωές των ανθρώπων. Κάθε «λύση» που προτείνουν, ακριβώς επειδή είναι κομμένη και ραμμένη στο κέρδος, έχει αρνητικές συνέπειες, αυξάνοντας δραστικά το κόστος για τους λαούς (π.χ. το «πράσινο ρεύμα» είναι 5-10 φορές ακριβότερο). Οξύνει την εκμετάλλευση των εργαζόμενων και τελικά έχει υπέρμετρες επιπτώσεις στο περιβάλλον, είτε μιλάμε για φουγάρα που καίνε ορυκτά καύσιμα, είτε μιλάμε για τις επενδύσεις στις «πράσινες ΑΠΕ», που απαιτούν χιλιάδες στρέμματα βουνών και δασών για να εγκατασταθούν νέα δίκτυα που μολύνουν έμμεσα το περιβάλλον και λειτουργούν με τοξικές μπαταρίες.

Οι «αποφάσεις» για το κλίμα και το περιβάλλον του Ρίο, του Γιοχάνεσμπουργκ, του Κιότο, του Παρισιού, δεν απέτρεψαν το θάνατο, τη δίψα εκατομμυρίων ανθρώπων, την πείνα, τις επιδημίες και φυσικές καταστροφές, όπως και τις επιπτώσεις από τους ιμπεριαλιστικούς πολέμους.

Η διακρατική καπιταλιστική συμφωνία της Διάσκεψης του Παρισιού όπως και άλλες διεθνείς συμφωνίες, διαμορφώθηκαν μετά από διαφωνίες, αντιθέσεις και συμβιβασμούς των ιμπεριαλιστικών κέντρων. Αυτές εκφράστηκαν στον καθορισμό των στόχων, των μηχανισμών ελέγχου, στην κατανομή της χρηματοδότησης, στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Αξιοποιούν την κλιματική αλλαγή ως ευκαιρία κερδοφόρας διεξόδου των πολυεθνικών ομίλων σε νέες αγορές για τον έλεγχο αγορών και περιοχών και την αναδιανομή τους, για την απόκτηση ισχυρότερων θέσεων που θα διασφαλίζουν την κερδοφορία τους. Στο

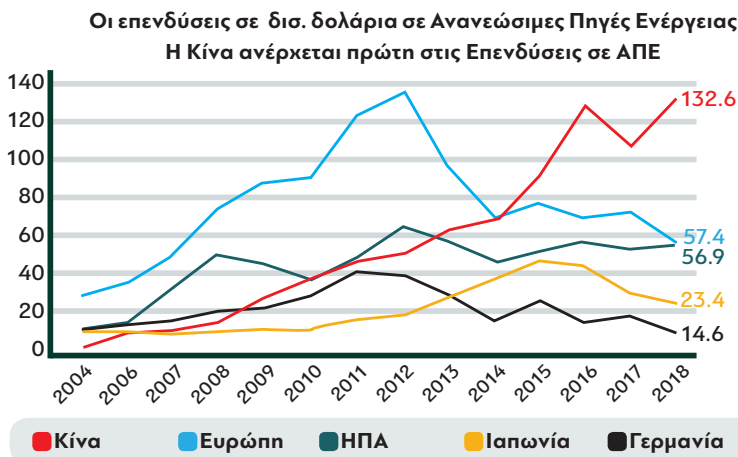
όνομα της επιδίωξης ενός υγιέστερου πλανήτη, συγκαλύπτουν την επίθεση των μονοπωλιακών ομίλων απέναντι στην εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα που γίνονται καθημερινά θύματα της εντεινόμενης καπιταλιστικής εκμετάλλευσης και τροφή στα κανόνια τους. Τέτοιες συμφωνίες όπως και η επόμενη στη Μαδρίτη θα οδηγηθούν κατά πάσα πιθανότητα σε αδιέξοδο.

Σε διεθνές επίπεδο, οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις εκφράζονται και στη συζήτηση γύρω απ' την κλιματική αλλαγή, κυρίως:

- Μεταξύ των πετρελαιοπαραγωγών και καταναλωτών χωρών που έχουν αποκλίνοντα συμφέροντα, αλλά και μέσα στις χώρες, όπως π.χ. μεταξύ των μονοπωλίων πετρελαίου και των μονοπωλίων της «πράσινης οικονομίας».

Για παράδειγμα η «επιθετική στροφή» προς τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας ως βασική στρατηγική του τότε προέδρου των ΗΠΑ, Ομπάμα, εκφράζει μια πλευρά της γενικότερης αντιπαράθεσης ανάμεσα στις μερίδες του αμερικανικού μονοπωλιακού κεφαλαίου (πολυεθνικών πετρελαίου και φυσικού αερίου) και σχετίζεται με τη διασφάλιση του βιομηχανικού και τεχνολογικού προβαδίσματος έναντι της Κίνας, της ΕΕ, της Ιαπωνίας, καθώς και της ενεργειακής «απεξάρτησης» των ΗΠΑ από το πετρέλαιο. Οι αντιθέσεις αυτές εκφράζονται και αντανακλούνται και στις προτιμήσεις των πολυεθνικών του πετρελαίου στον Τραμπ, ο οποίος στηρίζει τους πετρελαϊκούς ομίλους.

Η Κίνα έχει βάλει το φιλόδοξο στόχο της πρωτοκαθεδρίας έναντι της ΕΕ στην προώθηση της «πράσινης» ενέργειας. Το 2015 ανακοίνωσε ένα πενταετές πρόγραμμα επενδύσεων ύψους εκατοντάδων δισ. δολαρίων το χρόνο, για την κατασκευή και ανάπτυξη υποδομών ανανεώσιμων μορφών ενέργειας. Σήμερα είναι πρώτη σε επενδύσεις σε ΑΠΕ.

Η στάση της Ρωσίας αφορά την επιδίωξη της ρωσικής αστικής τάξης να διασφαλίσει όρους βελτίωσης της θέσης της στη διεθνή αγορά, εκμεταλλευόμενη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της επάρκειας σε υγρά και αέρια καύσιμα, αλλά και τις γεωπολιτικές της θέσεις στην ευαίσθητη γι' αυτή ζώνη της Κεντρικής Ασίας και του Καυκάσου, όπου η αμερικανική προέλαση της στερεί συνεχώς ζωτικό χώρο.

- Η διαπάλη εκφράζεται επίσης, με το εμπόριο ρύπων, που αξιοποιείται για την αύξηση της κερδοφορίας μονοπωλιακών ομίλων.

- Οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις εκφράζονται επίσης με τον ανταγωνισμό για την «επισιτιστική ασφάλεια» που είναι σε εξέλιξη και στην Αρκτική.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ΕΕ πρωτοστατεί στο ζήτημα της κλιματικής αλλαγής και στο διεθνή ιμπεριαλιστικό συντονισμό. Ψήφισε όλες τις συμφωνίες και συνθήκες. Διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στη διαμόρφωση σχετικών πολιτικών και προωθεί την επιβολή παγκόσμιων δεσμευτικών στόχων μείωσης των ρύπων και δημιουργίας αγοράς εκπομπών ρύπων για όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ.

Η στάση αυτή της ΕΕ, συνδέεται με την επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, και την «καθαρή» – «πράσινη» ενέργεια με την ενθάρρυνση επενδύσεων σε νέες τεχνολογίες, σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και την κυκλική οικονομία, υλοποιώντας έτσι το στρατηγικό στόχο της, **να γίνει ο παγκόσμιος ηγέτης στον τομέα της «πράσινης ενέργειας»**, να διευρύνει παραπέρα την αγορά σχετικών εμπορευμάτων, **διασφαλίζοντας την κερδοφορία, την ανταγωνιστικότητα των πρωτοπόρων ευρωπαϊκών μονοπωλιακών ομίλων** απέναντι στον οξυνόμενο διεθνή ανταγωνισμό.

Παράλληλα, επιχειρεί να μειώσει την εξάρτησή της από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα, ν' αυξήσει το μερίδιο των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην παραγωγή ενέργειας και σε παγκόσμιο επίπεδο, να επεκτείνει τις στρατιωτικές της δυνατότητες στο πεδίο της «ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ» και «των κινδύνων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή», και αφορούν εκτός των άλλων, και στην «επιδείνωση της απειλής κοινωνικών και πολιτικών αναταραχών». Γι' αυτό θεωρεί ότι η «κλιματική αλλαγή εμπεριέχει και την ασφάλεια στον πολιτικό διάλογο, την πρόληψη των συγκρούσεων, την ανάπτυξη και την ανθρωπιστική δράση και τις στρατηγικές για τον κίνδυνο καταστροφών». Και σ' αυτή τη βάση στο πλαίσιο των G7 και του ΟΗΕ υποστηρίζει τη λήψη των απαραίτητων μέτρων αντιμετώπισης.

Οι συνθήκες που διαμορφώνονται στην αγορά ρύπων, οδηγούν στο να πληθαίνουν από το 2018 οι φωνές που θεωρούν ότι ένα παγκόσμιο χρηματιστήριο ρύπων μπορεί να αποτελέσει αποτελεσματικότερο και οικονομικότερο εργαλείο για τη μείωση των εκπομπών ρύπων και την επίτευξη των κλιματικών στόχων.

Η **Παγκόσμια Τράπεζα** ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την προώθηση μεγάλων επενδύσεων στην «καθαρή ενέργεια» κυρίως σε Αφρική και Ασία.

Ο ρόλος της Ελλάδας

Η **Ελλάδα** ως κράτος μέλος της ΕΕ εξειδικεύει και εφαρμόζει τη στρατηγική της. Σε αυτό το πλαίσιο όλες οι αστικές κυβερνήσεις (ΝΔ, ΠΑΣΟΚ, ΣΥΡΙΖΑ) υλοποιούν διαχρονικά αυτή τη στρατηγική, **προωθούν την ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), προς όφελος των αντίστοιχων πολυεθνικών που έχει αποτέλεσμα και την αύξηση της τιμής του ρεύματος για το λαό**, όπως παραδέχονται και στην έκθεση της επιτροπής περιβάλλοντος της Βουλής.

Για την Ελλάδα η συμμόρφωση προς τις αποφάσεις της διάσκεψης του Παρισιού αφορά την ηλεκτροπαραγωγή, από την οποία κρίνεται η ενεργειακή ανεξαρτησία της. Στο όνομα των απαιτήσεων μείωσης των εκπομπών CO₂ της ΔΕΗ επιδιώκεται η αντικατάσταση του φθηνού, εγχώριου λιγνίτη από το ακριβότερο, εισαγόμενο φυσικό αέριο ως στρατηγικό καύσιμο για την ηλεκτροπαραγωγή, γιατί είναι «φιλικότερο» για το περιβάλλον.

Η «απολιγνιτοποίηση» ικανοποιεί τις απαιτήσεις των επιχειρηματικών ομίλων που επενδύουν, ή ενδιαφέρονται να επενδύσουν σε σταθμούς ηλεκτρικής παραγωγής φυσικού αερίου οι οποίοι δεν μπορούσαν να ανταγωνισθούν τους λιγνιτικούς σταθμούς της ΔΕΗ ΑΕ, που παράγουν φθηνότερο ρεύμα, και

ζητούν από τις κυβερνήσεις την αύξηση της συμβολής του φυσικού αερίου στο μίγμα καυσίμων για την ηλεκτροπαραγωγή που θα οδηγήσει σε αύξηση της τιμής παραγωγής της κιλοβατώρας. Με τη ρύθμιση αυτή επιταχύνεται η είσοδος του ιδιωτικού κεφαλαίου στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και η εναρμόνιση της Ελλάδας με την στρατηγική της ΕΕ.

Ως πρωτοστάτες της προσπάθειας για προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στην Ελλάδα έχουν εμφανιστεί η Τράπεζα της Ελλάδας (για την προώθηση ενός βιώσιμου χρηματοοικονομικού συστήματος) και μαζί της η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Τράπεζα της Αγγλίας, η Τράπεζα Πειραιώς, ο ΣΕΒ, ο ΣΕΤΕ αλλά και μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι.

Επίσης η Εθνική Τράπεζα αλλά και η Τράπεζα Πειραιώς, παρακολουθούν τις εξελίξεις σχετικά με τα μέτρα αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και προωθούν επενδύσεις στις ΑΠΕ, στον κατασκευαστικό τομέα για ενεργειακή αποδοτικότητα των κτιρίων, στον ασφαλιστικό τομέα, τη βιολογική γεωργία, τα βιοκαύσιμα, τα τρόφιμα-ποτά, τις τηλεπικοινωνίες, τον τουρισμό.

Η κυβέρνηση της ΝΔ, όπως και όλες οι προηγούμενες αστικές κυβερνήσεις και τα αστικά κόμματα με μεγάλη σύμπνοια, ισχυρίζονται ότι η πορεία προς την «πράσινη» ενέργεια, η στροφή στη την «πράσινη» και κυκλική οικονομία, η ενεργειακή αποδοτικότητα και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, γενικότερα η αλλαγή του ελληνικού παραγωγικού μοντέλου, μπορεί να οδηγήσει στη «δίκαιη» ανάπτυξη με οφέλη για όλους. Συμμετέχουν στη διαμόρφωση της περιβαλλοντικής και γενικότερης στρατηγικής της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, της άρχουσας τάξης, στο εμπόριο ρύπων, «αγωνίζονται» κάτω απ' τη σημαία του ΣΕΒ για ριζική στροφή στις ΑΠΕ, με «απεξάρτηση από πετρέλαιο και ορυκτούς ενεργειακούς πόρους», συμμετέχουν ενεργά στους γενικότερους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς.

Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ το 2016 διαμόρφωσε την «Εθνική Στρατηγική Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή». Η κυβέρνηση της ΝΔ, πατώντας στο Εθνικό Σχέδιο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, ετοιμάζει μια μακροχρόνια στρατηγική στο πλαίσιο της ΕΕ, ένα σχέδιο για το κλίμα και την ενεργεία που αναμένεται να καταθέσει στο επόμενο διάστημα, που θα λειτουργήσει ως πυξίδα του κράτους και των ιδιωτών, ώστε να διευκολυνθεί η προσέλκυση επενδύσεων, η επιτάχυνση της «απολιγνιτοποίησης» της εγχώριας ηλεκτροπαραγωγής, και η ενίσχυση του ρόλου της Ελλάδας ως διεθνούς ενεργειακού κόμβου.

Κοινός στόχος όλων είναι η προώθηση των στρατηγικών συμφερόντων των μονοπωλιακών ομίλων της Ελλάδας και της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στον κερδοφόρο τομέα της «οικονομίας» της κλιματικής αλλαγής, την περιβαλλοντική στρατηγική της ΕΕ. Όλοι μαζί συσκοτίζουν ότι η αιτία που οξύνει τα προβλήματα του περιβάλλοντος είναι ο καπιταλισμός.

Οι αποφάσεις για το Κλίμα και το Περιβάλλον τελικά στοχεύουν στη διασφάλιση της κερδοφορίας των μονοπωλιακών ομίλων.

Μόνο ο σοσιαλισμός μπορεί να εξασφαλίσει την προστασία του περιβάλλοντος

Ερώτηση: Η προστασία του Περιβάλλοντος από πολλούς θεωρείται ότι είναι υπόθεση όλων μας. Δεν πρέπει να αναζητηθεί μια κοινή πολιτική λύση από όλες τις πολιτικές δυνάμεις αφού οι αρνητικές επιπτώσεις θα επιβαρύνουν όλους τους κατοίκους της Γης;

Απάντηση: Η όξυνση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, οι αποτυχίες και οι συμβιβασμοί των ιμπεριαλιστικών κέντρων με τις διεθνείς συμφωνίες και συνθήκες, **αποκαλύπτουν τη μοναδική αλήθεια** ότι για την κλιματική αλλαγή, για το φαινόμενο του θερμοκηπίου, τις «τρύπες» του όζοντος, τις τεράστιες καταστροφές στο περιβάλλον, την όποια άνοδο της θερμοκρασίας, την έλλειψη καθαρού νερού και υγιεινών τροφίμων, τις αρρώστιες που θερίζουν εκατομμύρια ζωές κάθε χρόνο, τη συνεχή υποβάθμιση του περιβάλλοντος, την όλο και μεγαλύτερη επέκταση των παραγκουπόλεων, τις όλο και πιο συχνές και οδυνηρές επιπτώσεις των καιρικών φαινομένων σε βάρος φτωχών λαϊκών στρωμάτων που καταστρέφουν το φυτικό και ζωικό πλούτο, τις υποδομές, μνημεία της παγκόσμιας πολιτισμικής κληρονομιάς, **δεν φταίει γενικά ο άνθρωπος**, η ανθρώπινη δραστηριότητα η εργασία και οι γνώσεις του, οι επιστημονικές και τεχνολογικές κατακτήσεις.

Φταίει ο ιμπεριαλισμός, το καπιταλιστικό σύστημα που σαπίζει και μπορεί να παρασύρει στην καταστροφή ακόμη και ολόκληρο τον πλανήτη. Αυτό είναι το υπόβαθρο και για τις στρατιωτικές ιμπεριαλιστικές πολεμικές επεμβάσεις των ΗΠΑ της ΕΕ και των συμμάχων τους, τον ανταγωνισμό με τη Ρωσία και την Κίνα, στη Συρία, στη Λιβύη, στο Ιράκ, στο Αφγανιστάν, στην Ασία, στην Αφρική στην Ουκρανία, που οδηγούν εκατομ-

μύρια εξαθλιωμένους στην προσφυγιά κι όχι η κλιματική αλλαγή όπως ισχυρίζονται οι πολιτικοί υπάλληλοι των αστών και οι ιμπεριαλιστικοί οργανισμοί τους.

Το ΚΚΕ εκτιμά ότι η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι πολιτικό πρόβλημα σύγκρουσης ταξικών συμφερόντων.

Η όποια κλιματική αλλαγή, η προστασία του περιβάλλοντος δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν ανεξάρτητα από το κίνητρο της παραγωγής, το δρόμο ανάπτυξης που ακολουθεί κάθε κοινωνία.

Είναι η ίδια η φύση του καπιταλιστικού συστήματος που γεννάει, αναπαράγει και επιδεινώνει τα περιβαλλοντικά προβλήματα, το συνεχές κυνήγι για μεγαλύτερα κέρδη για την εξασφάλιση ισχυρότερων γεωστρατηγικών θέσεων που θα τα διασφαλίζουν. **Η δράση του κεφαλαίου, των πολυεθνικών μονοπωλίων, από τη μια οξύνει τα συγκεκριμένα προβλήματα και από την άλλη εγκλωβίζει την προσπάθεια λύσης τους στο πλαίσιο της εμπορευματοποίησης και γενικότερα των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής.**

Στον καπιταλισμό, η πρόοδος της επιστήμης και της τεχνικής βρίσκεται στα χέρια των καπιταλιστών, οι οποίοι επιφέρουν καταστροφικές συνέπειες στην εργατική τάξη, τη φύση και τελικά στην κοινωνία. Η αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης των εργαζομένων, η καταλήστευση της εργατικής δύναμης, συνοδεύονται από ληστρική εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, ανταγωνισμούς για την ιδιοκτησία και τον έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών πηγών, ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις, πολέμους. Η λύση των προβλημάτων προς όφελος των λαών, δεν μπορεί να έρθει στο πλαίσιο του καπιταλιστικού δρόμου ανάπτυξης.

Η καπιταλιστική ανάπτυξη, που τελικά ταυτίζεται με την εξασφάλιση της κερδοφορίας των επενδύσεων, προϋποθέτει την εκμετάλλευση, τη λεηλασία του πλούτου που παράγουν οι ερ-

γάτες, των δικαιωμάτων τους, του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων της γης και τη χρήση τους ως επενδυτικό πεδίο. Η λεγόμενη κλιματική αλλαγή αποτελεί ακόμη μια προσπάθεια διαχείρισης των μεγάλων περιβαλλοντικών προβλημάτων από τη σκοπιά των συμφερόντων του μονοπωλιακού κεφαλαίου στο όνομα της «καθαρής» – «πράσινης» οικονομίας και επιχειρηματικότητας.

Το ΚΚΕ αναδεικνύει ότι μόνο η ανατροπή του σάπιου καπιταλιστικού συστήματος στην Ελλάδα και σε όλο τον πλανήτη, η κοινωνικοποίηση του πλούτου και των μέσων παραγωγής, η εργατική εξουσία, η ανάπτυξη της οικονομίας με κίνητρο όχι το καπιταλιστικό κέρδος, αλλά την ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών, μπορεί να εξασφαλίσει μια προγραμματισμένη, σταθερή, συνειδητή και ισόρροπη επίδραση του εργαζόμενου ανθρώπου στη φύση, στο περιβάλλον.

Απαιτεί να μπουν κάτω από κοινωνικό, εργατικό έλεγχο τα μεγάλα και συγκεντρωμένα μέσα παραγωγής, να λειτουργήσουν στο πλαίσιο του κεντρικού επιστημονικού σχεδιασμού, που μπορεί να χαράξει μια πορεία με τέτοια κριτήρια.

Με αυτές τις προϋποθέσεις είναι δυνατή η μέγιστη αξιοποίηση των εγχώριων πλουτοπαραγωγικών πηγών και πρώτων υλών, του υδάτινου και αιολικού δυναμικού για ηλεκτροπαραγωγή, που θα βασίζεται στις φθηνές, εγχώριες πηγές ενέργειας, με εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών δέσμευσης και επεξεργασίας των ρύπων, ανακύκλωσης, που μπορούν και πρέπει να λειτουργήσουν φιλικά προς το περιβάλλον και τον άνθρωπο, χωρίς να υποθηκεύεται το ενεργειακό μέλλον της Ελλάδας.

Ο ενεργειακός σχεδιασμός, η βιομηχανική πολιτική, οι κατασκευές των υποδομών σε όλα τα επίπεδα κ.λπ. προϋποθέτουν ενιαίους, κρατικούς μηχανισμούς διαχείρισης της λαϊκής περιουσίας, κατανομής των πόρων και του εργατικού δυναμικού,

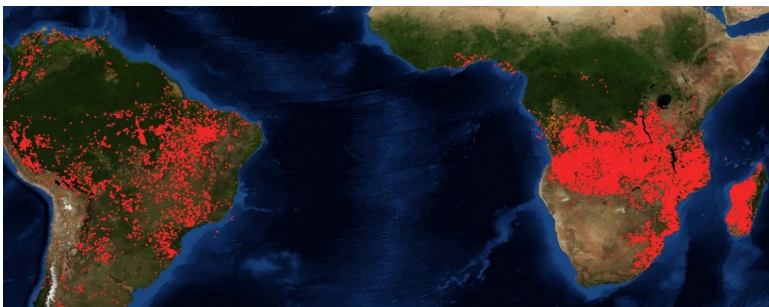
κατανομής του παραγόμενου πλούτου με βάση τον κεντρικό σχεδιασμό.

Στις συνθήκες αυτές μπορεί να εξασφαλιστεί η προστασία του περιβάλλοντος προς όφελος του λαού.

Γι' αυτό καλεί την εργατική τάξη να οργανώσει την πάλη της. Να ανασυντάξει το εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα, να ηγηθεί της κοινωνικής συμμαχίας, στο δρόμο της ρήξης και ανατροπής της εξουσίας του κεφαλαίου που αποτελεί την αιτία της χειροτέρευσης της ίδιας της ζωής και της όξυνσης των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Με αφορμή τις μεγάλες πυρκαγιές στον Αμαζόνιο

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος για το δάσος του Αμαζονίου, ήταν και είναι η επιταχυνόμενη ληστρική αποψίλωση για απόληψη ξύλου, για μετατροπή σε γεωργικές καλλιέργειες π.χ. σόγιας, πρόσβαση σε ορυχεία, η κατασκευή υδροηλεκτρικών φραγμάτων και δρόμων, η αγελαδοτροφία κ.λπ.

Δορυφορικός χάρτης της NASA που αποτυπώνει με κόκκινο χρώμα τις πυρκαγιές την περίοδο της μεγάλης καταστροφής στον Αμαζόνιο.

Το 20% του δάσους έχει ήδη χαθεί. Το 27%, δεν θα έχει πια δέντρα μέχρι το 2030 αν η αποψίλωση συνεχιστεί με τους ίδιους ρυθμούς.

Την ώρα που χιλιάδες πυρκαγιές αποτέφρωναν το δάσος του Αμαζονίου, εικόνα από δορυφόρο της NASA μαρτυρούσε πως και η Αφρική... φλεγόταν και μάλιστα, σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό! Η υποσαχάρια Αφρική, από την Αγκόλα, το Κονγκό μέχρι την Τανζανία και τη Ζάμπια, έχει γίνει κατακόκκινη, ακριβώς επειδή εκεί υπάρχουν τεράστιες εστίες φωτιάς!

Μόνο την Πέμπτη 22 και την Παρασκευή 23 Αυγούστου 2019, 6902 φωτιές καταγράφηκαν στην Αγκόλα και 3395 στο Κονγκό έναντι 2127 στη Βραζιλία. Δηλαδή πάνω από 10.000 πυρκαγιές καταγράφηκαν μέσα σε ένα 48ωρο στην υποσαχάρια Αφρική, έναντι περίπου 2000 στη Βραζιλία! Οι πυρκαγιές στην υποσαχάρια Αφρική, αφορούν το τροπικό δάσος του Κονγκό, το οποίο θεωρείται ο «δεύτερος πνεύμονας της Γης» μετά το δάσος του Αμαζονίου, καλύπτοντας μία έκταση 3,3 εκατ. τετραγωνικών χιλιομέτρων! Η σιωπή γύρω από αυτές τις καταστροφές σε σχέση με τον Αμαζόνιο αναδεικνύει και μ' αυτόν τον τρόπο τις αντιθέσεις, τη σκοπιμότητα και τα συμφέροντα πίσω από την κατάσταση που διαμορφώνεται στον Αμαζόνιο.

Γενικά δεν μπορεί να ισχυρισθεί κανείς με επιστημονική επάρκεια, ότι οι πυρκαγιές στον Αμαζόνιο οφείλονται στην κλιματική αλλαγή. Άπλα αξιοποιείται στην κατεύθυνση ενσωμάτωσης των λαών και της κοινής γνώμης στην κλιματική αλλαγή ενώ όπως χαρακτηριστικά γράφεται σε μια αφίσα που κυκλοφορεί στο διαδίκτυο, **«NO ES FUEGO. ES KAPITALISMO» - «ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ Η ΦΩΤΙΑ, ΕΙΝΑΙ Ο ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ».**

Από την εκδήλωση στο 45ο Φεστιβάλ ΚΝΕ - «Οδηγητή»

ΠΗΓΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

45ο Φεστιβάλ ΚΝΕ - «Οδηγητή»

Εφημερίδα «Πιζοσπάστης»

blog-idcuk.com/is-robotic-process-automation-the-hottest-software-topic-around/

www.americanmanufacturing.org

www.indeepanalysis.gr

www.goodbaytech.com

www.taringa.net

www.engineering-review.bg

www.ilcambiamento.it

www.bbc.com

www.la-croix.com

information.tv5monde.com

mexiconewsdaily.com

www.paintsquare.com

www.britannica.com

www.history.com

ya30ans.overblog.com

www.rd.nl

www.houstonpublicmedia.org

www.nasa.gov

www.bloomberg.com

**Ζωή χωρίς εκμετάλλευση
στην εποχή της
«Ψηφιακής Οικονομίας»**

**Τα «Τσέρνομπιλ» του καπιταλισμού,
πίσω από το μύθο
της πράσινης ανάπτυξης**

Τυπογραφική διόρθωση - Σελιδοποίηση: «Οδηγητής»

Εκτύπωση: Λιθοπρίντ

Βιβλιοδεσία: Θ. Ηλιόπουλος - Π. Ροδόπουλος ΟΕ

Τυπώθηκε το Γενάρη του 2020 σε 12.000 αντίτυπα

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΕΒΕ

Στην παρούσα έκδοση, που επιμελήθηκε η Ιδεολογική Επιτροπή του Κεντρικού Συμβουλίου της ΚΝΕ, φιλοξενούνται τα υλικά των εκδηλώσεων «Ζωή χωρίς εκμετάλλευση στην εποχή της ψηφιακής οικονομίας» και «Τα Τσέρνομπιλ του καπιταλισμού πίσω από τον μύθο της πράσινης ανάπτυξης» που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια του 45^{ου} Φεστιβάλ ΚΝΕ – «Οδηγητή», στην Αθήνα, στο πάρκο «Αντώνης Τρίτσης».

Αυτή η έκδοση ευελπιστούμε ν' αποτελέσει πηγή προβληματισμού αλλά και ερέθισμα, ώστε περισσότεροι νέοι που ασφυκτιούμε στα πλαίσια αυτού του συστήματος, να γίνουμε πιο ικανοί να απαντάμε στα νέα ερωτήματα που γεννά η καθημερινότητά μας, να γίνουμε πιο ικανοί στη πάλη μας για ένα κόσμο στη βάση των δυνατοτήτων της εποχής, για την ικανοποίηση των σύγχρονων αναγκών μας.